

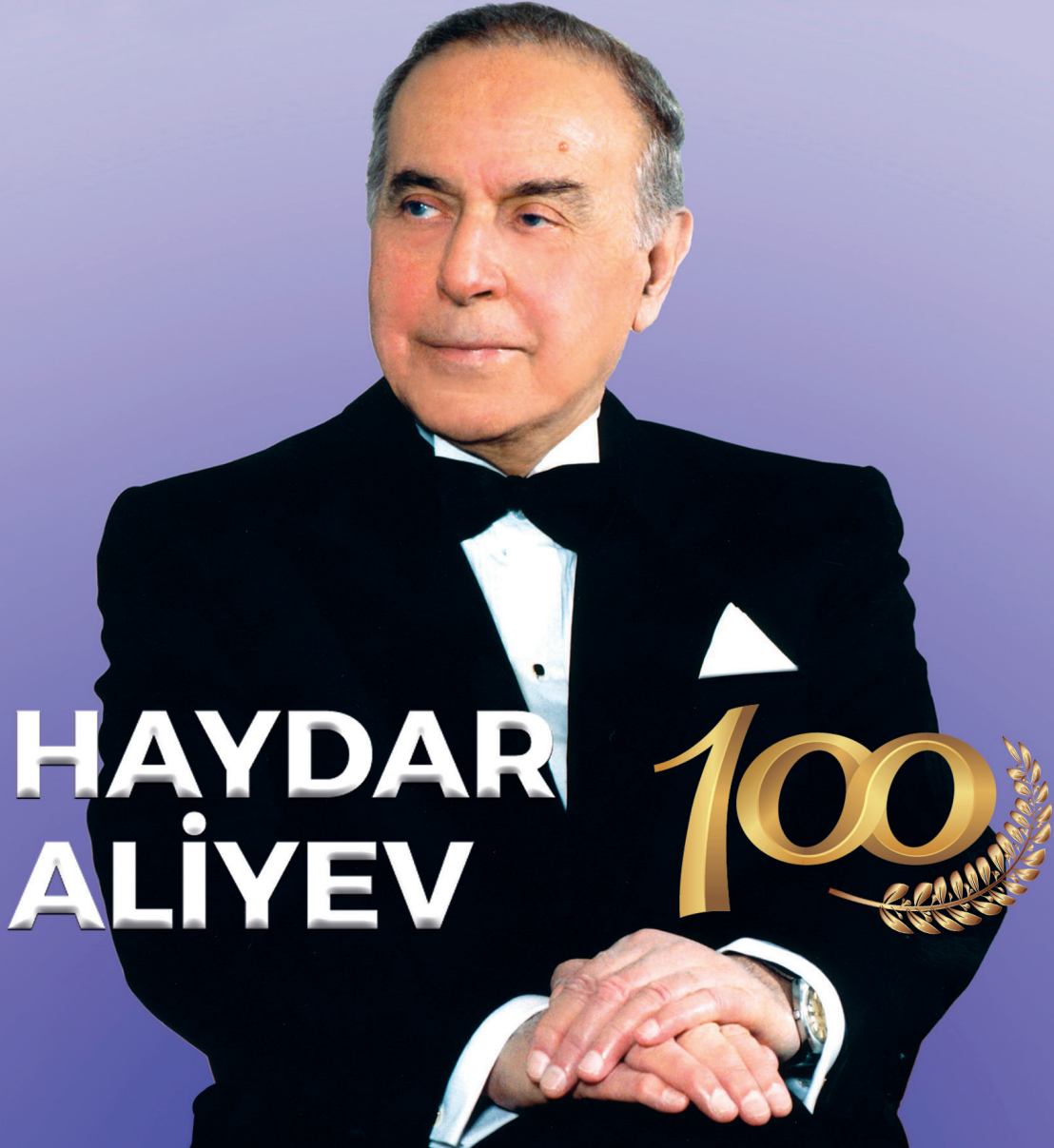

TÜRKİYE AZERBAIJAN

VATAN UZAKTA DEĞİL YIL: 2023 SAYI: 1(18)

ÜCRETSİZDİR

GARDAŞ KÖMEYİ

HAYDAR
ALİYEV

100

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORLA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ**

Dövlət Komitəsinin rəsmi internet saytı
www.diaspor.gov.az

Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu
www.diaspora.foundation

Dövlət Komitəsinin radiosu
www.diaspor.fm

Diaspor təşkilatlarının interaktiv xəritəsi
www.diasporamap.com

Koordinasiya Şuralarının interaktiv xəritəsi
<http://map.diaspor.org>

Dünya azərbaycanlılarının bioqrafiya bankı
www.azerbaycan.li

www.facebook.com/AzDiaspora

www.twitter.com/DiasporaAz

<https://t.me/AzerbaijaniDiaspora>

[Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi](https://www.youtube.com/DiasporaAz)

<https://www.instagram.com/diasporaaz>

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DİASPORLA İŞ ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİ
TƏQDİM EDİR**

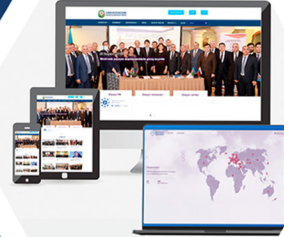
DIASPOR TV
WWW.AZƏRBAYCAN.LI
VƏTƏN UZAGDA DEYİL
WWW.DIASPOR.GOV.AZ
DIASPOR FM
WWW.AZƏRBAYCAN.LI
WWW.DIASPORAMAP.COM

DIASPOR TV
WWW.AZƏRBAYCAN.LI
VƏTƏN UZAGDA DEYİL
WWW.DIASPOR.GOV.AZ
DIASPOR FM
WWW.AZƏRBAYCAN.LI
WWW.DIASPORAMAP.COM

Koordinasiya Şuralarının interaktiv xəritəsi

**DÜNYADA YAŞAYAN
AZƏRBAYCANLILARI
TANIYAQ, TANIDAQ**

AJANS TURKA

YÖNETİM

Türkiye - Azerbaycan Dergisi
Adına Ajans Turka Stratejik
Araştırmalar Eğt. Dan. Bil. Turz.
Yay. Ltd. Şti.

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Emrah TEKİN

YAYIN EDITÖRÜ

Tuğçe ERDEM

GÖRSEL TASARIM

Eda Nur TORUN

BASKI

Ziraat Grup Matbaacılık Ambalaj
San. ve Tic. A.Ş.
Bahçekapı Mah. 2534. Sok
No:18
Etimesgut / ANKARA
Telefon: (0312) 384 73 44

DAĞITIM

Ajans Turka Stratejik Araştırmalar
Eğt. Dan. Bil. Turz. Yay. Ltd.
Şti.

YAYIN TÜRÜ

Sürelî, 2 ayda bir yayımlanır

COPYRIGHT © 2022 Bu yayının
tüm hakları AJANS TURKA'ya
aittir. Dergi içeriği izin alınmadan
elektronik veya basılı şekilde
kullanılamaz, çoğaltılamaz. Kay-
nak göstermek suretiyle alıntı
yapılabilir. Yazıların sorumluluğu
yazarlara aittir.

İLETİŞİM VE ABONELİK İÇİN:

Tuğçe ERDEM: (0312) 285 31 00
dergi@turkiyeazerbaycan.com

 www.turkiyeazerbaycan.com

 [TurkiyeAzerbaycanDergisi](https://www.facebook.com/TurkiyeAzerbaycanDergisi)

 [turkiyeazerbaycandergisi](https://www.instagram.com/turkiyeazerbaycandergisi)

 [trazdergisi](https://twitter.com/trazdergisi)

Merhabalar, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkiler sıradan iki ülke arasındaki münasebetlere benzemeyen, derin tarihi, dostluk ve kardeşlik bağlarını aksettiren çok özel bir ilişkidir. İki ülkenin dost liderleri Cumhurbaşkanlarımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın İlham Aliyev arasındaki samimi dostluk ve tarihi kardeşlik; ekonomik, siyasi ve askeri alanlardaki dev projeler temelinde ilerlemektedir.

Bu sebeple 2019 senesinde yayın hayatına başlayan dergimizin ismini "Türkiye Azerbaycan Dergisi" koyduk. İki ülke ilişkilerinin yukarıda ifade ettiğimiz çerçevede gelişmesine katkı sağlamayı kendisine misyon edinen ve "Bir Millet İki Devlet" düsturunu benimseyen dergimiz 2 ayda 1 defa okuyucularla buluşmaktadır.

Türkiye Azerbaycan Dergisi 2023 yılının ilk sayısını, Türkiye'yi derinden sarsan 6 Şubat depremi sonrasında Azerbaycan'dan gelen yardımlara ve Haydar Aliyev yılına hasrettik. Dünyada yapılan "Haydar Aliyev 100" etkinliklerine geniş yer verdik.

6 Şubat deprem felaketi sonrasında Azerbaycan'daki pek çok kurum, kuruluş ve Azerbaycan halkı Türkiye'nin yanında oldu. Azerbaycan, depremin ilk anından itibaren yardım ve destek çalışmalarını başlatarak her zaman olduğu gibi Türkiye'ye yardım elini uzattı. Dergimizin bu sayısında, Azerbaycan'dan Türkiye'ye gelen ve adeta bir can simidi olan bu yardımları ele aldık. Geçmişten geleceğe bu 2 dost ve kardeş devletin, zor günlerde en çok birbirine sarıldığını bir kez daha gözler önüne serdik.

Ayrıca Azerbaycan'ın tarihi acıları; 20 Ocak Bakü Katliamı ve 26 Şubat Hocalı Katliamı'na da yer verdik. Azerbaycan'ın ve Türkiye'nin acılarını ele aldığımız bu sayıda hem katliamlarda hayatını kaybeden Azerbaycan Türklerine hem de 6 Şubat depreminde hayatını kaybedenlere bir kez daha rahmet diliyor, onları saygı ve minnetle anıyoruz.

Konularımız elbette bunlarla sınırlı değildir. Türkiye ve Azerbaycan'ı doğrudan ilgilendiren pek çok süreç, anlaşma ve olaylara da dergimizde yer verilmiştir. Gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle, iyi okumalar dileriz.

AJANS TURKA

Türkiye - Azerbaycan Dergisi
Türkiye - Azerbaycan Ortak Yayınıdır
Parayla Satılmaz

BİR MİLLET

İKİ DEVLET

Recep Tayyip Erdoğan
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

“Biz Karabağ savaşında nasıl kardeşlerimizin yanında olduysak, İlham kardeşim Türkiye’deki felakette de tüm ekibiyle yanımızda oldu. Azerbaycan’ın ilk günden itibaren gösterdiği destek ve dayanışma için şükranlarımı dile getiriyorum. Azerbaycanlı kurtarma ekipleri ve doktorlar deprem bölgesindeki faaliyetlerini büyük bir cesaret ve kararlılıkla sürdürdüler, depremzedeleri kurtarmak için özverili bir şekilde çalıştılar. Burada çalışan personele başta İlham Aliyev olmak üzere, şahsım adına teşekkür ediyorum. Azerbaycanlı kardeşlerime çok minnettarım. Kardeş Türkiye ve Azerbaycan her zaman birbirinin yanındadır.”

İlham Aliyev
Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

“Sevgili Kardeşim, Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve Türkiye'nin birçok yerinde hissedilen şiddetli deprem sonucu çok sayıda can kaybı ve yıkım olduğu haberi beni derinden üzdü. Azerbaycan her zaman olduğu gibi kardeş Türkiye'nin yanındadır. Güçlü ve kudretli Türk devletinin bu acı imtihandan şerefle çıkacağından eminim. Bu zor zamanlarda her türlü yardıma hazır olduğumuzu ifade ediyor, şahsım ve Azerbaycan halkı adına sizlerin, merhumların aileleri ve yakınlarının yanı sıra Türkiye halkına başsağlığı diliyorum. Allah rahmet eylesin, yakınlarına sabır versin. Türkiye ve Azerbaycan zaten tek yürek, tek yumruk, tek ruhtur.”

— İçindekiler

10

İlham Aliyev, Türk Bykelliğini Ziyaret Ederek Başsağlığı Diledi

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev yas defterine duygu ve düşüncelerini yazdı. Ardından Türk Büyükelçisi ile görüştü.

22

İyi Günde Kötü Günde Türkiye - Azerbaycan Dostluğu

Türkiye ve Azerbaycan, "Bir Millet İki Devlet" söylemiyle uluslararası toplumda dostluğun ve kardeşliğin timsali olan iki örnek ülkedir.

31

35

Haydar Aliyev ve Azerbaycan Diasporası

Haydar Aliyev, uluslararası toplumun ülkemizin sorunlarına kayıtsız kaldığı zemine karşı, yurttaşlarımızın tüm dünyada bizim sesimiz olabileceği gerçeğini öne çıkarmış ve önemli adımlar atmıştır ve bu ideoloji milli doğrultuda devlet politikası çizgisine alınmıştır.

Haber

Röportaj

Yazı

45

Üçlü Siyasi İrade: Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan I. Avaza Liderler Zirvesi

13-14 Aralık 2022 tarihinde Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan'ın katılımı ile düzenlenen I. Avaza Liderler Zirvesi önem arz etmekle birlikte, Türk dünyasındaki bölgesel bütünleşme açısından da önemli adımlardan biri olmuştur.

İlham Aliyev, Türk Büyükelçiliğini Ziyaret Ederak Başsağlığı Diledi.....	10	Türkiye ve Azerbaycan İlişkileri Türk Dünyasında İş Birliğine En İyi Örnektir.....	31
Azerbaycan'dan Türkiye'ye Başsağlığı Dilekleri.....	12	Haydar Aliyev ve Azerbaycan Diasporası.....	35
Türkiye Seninleyiz.....	13	Azerbaycan Diasporası Dünyanın Her Yerinde Haydar Aliyev'in 100. Yıl Dönümünü Kutluyor.....	39
Sizin Acınız Bizim Acımızdır.....	14	Büyük Lider Haydar Aliyev'in 100. Doğum Yıl Dönümü Devlet Diaspora Komitesi'nde Kutlandı.....	44
Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Deprem Felaketinin Ardından Verdiği Talimatlar ve Gönderdiği Destekler.....	15	Üçlü Siyasi İrade: Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan I. Avaza Liderler Zirvesi.....	45
6 Şubat Deprem Felaketi Sonrasında Azerbaycan'ın Türkiye'ye Yönelik Yardımları.....	18	Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Kazakistan'da.....	49
İyi Günde Kötü Günde Türkiye ve Azerbaycan Dostluğu.....	22	Hocalı Soykırımı'nın 31. Yıl Dönümü Nedeniyle Viyana'nın Ünlü Heldenplatz Meydanında Eylem Düzenlendi.....	51
Azerbaycan Halkı Türkiye'de Deprem Mağdurlarına Yardım İçin Seferber Oldu	27	Birinci Karabağ Savaşı'nda Esir Düşenleri Konu Alan "Nefes" Filmi New York'ta Gösterime Girdi.....	53
İlham Aliyev, Bağlantısızlar Hareketi'nin Bakü'deki Zirvesini Türkiye ve Suriye'deki Depremde Hayatını Kaybedenler İçin Saygı Duruşuyla Açtı.....	29	Hollanda'da Bir Ermeni Provokasyonu Daha Önlendi.....	55
Cumhurbaşkanı İlham Aliyev: "Azerbaycan, depremin olduğu ilk günden itibaren Türkiye'nin yanında"	30	Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Mihriban Aliyeva Türk Sporcularla Bir Araya Geldi.....	58
		Dünyada Haydar Aliyev - 100 Törenleri.....	62

#TarihteBugün (Ocak-Şubat)

TÜRKİYE

Beyaz Baston Görme Engelliler Haftası

Gazeteciler Günü

Zübeyde Hanım'ın Vefat Yıl Dönümü

Türkiye ile Azerbaycan Arasında Diplomatik İlişkilerin Yeniden Tesisi

7-14 Ocak 1931

10 Ocak 1962

14 Ocak 1923

14 Ocak 1992

20 Ocak 1990

30 Ocak

2 Şubat 1996

4 Şubat 1917

Milli Matem Günü

Gümrük Çalışanları Günü

Gençler Günü

Dünya Kanseri Günü

AZERBAIJAN

7 Şubat 1998

Mübariz İbrahimov'un Doğum Günü

14 Şubat 1992

Hava Kuvvetleri Günü

26 Şubat 1992

Hocalı Soykırımı

27 Şubat 2005

Ressamlar Günü

7 Şubat 1998

14 Şubat 1992

26 Şubat 1992

27 Şubat 2005

1 - 7 Mart

2 Mart 1992

5 Mart 2005

18 Mart 1915

1 - 7 Mart

Deprem Haftası

2 Mart 1992

Azerbaycan'ın BM Üyeliği

5 Mart 2005

Beden Eğitimi ve Spor Günü

18 Mart 1915

Çanakkale Zaferi

İlham Aliyev, Türk Büyükelçiliğini Ziyaret Ederek Başsağlığı Diledi

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev duygu ve düşüncelerini yas defterine yazdı. Ardından Türk Büyükelçisi ile görüştü. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev şunları söyledi;

“Size bir kez daha başsağlığı diliyorum. Bu büyük bir bela, büyük bir trajedi. Masum insanlar öldü ve yaralandı. Biliyorsunuz ki Azerbaycan her zaman olduğu gibi ilk dakikalardan ve saatlerden itibaren kardeş Türkiye’nin yanında oldu ve biz her zaman olduğu gibi desteğimizi ve dayanışmamızı gösterdik. Bu acı trajedinin sonuçlarının bir nebze de olsa ortadan kalkmasına yardımcı olabildiysek, bunu kendimiz için bir onur olarak kabul ediyoruz.

Türkiye iyi günde de zor günde de her zaman yanımızdadır. Bu korkunç deprem bizi çok sarstı. Başka bir deyişle, her birimiz için büyük manevi acıya neden oldu. Kardeşlerimizin acısını paylaşıyoruz. Yaralılara acil şifalar diliyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı, değerli kardeşim. Bu zor zamanda her türlü yar-

dıma hazır olduğumuzu ifade ediyorum; size, hayatını kaybedenlerin aileleri ve yakınlarına, kardeş Türkiye halkına şahsım ve Azerbaycan halkı adına derin hüznümlü taziyelerimi sunuyorum. Yaralılara acil şifalar diliyorum, depremin etkilerinin bir an önce ortadan kalkmasını diliyorum. Allah rahmet eylesin. Aynı zamanda doktorlar, kurtarıcılar, gönüllüler gönderiliyor ve gönderilecek.

Biliyorsunuz ki Azerbaycan halkı kendi öz kardeşlerine, destek olmak için neleri varsa gönüllü olarak getiriyor. Yani kimi battaniye getiriyor, kimi yatak getiriyor ve kimi ceket getiriyor. Neye gücü yetiyorsa onu esirgemez. Gerçek kardeşlik ilişkilerinin sadece devletlerarası düzeyde, devlet başkanları düzeyinde değil, halk düzeyinde de var olduğunu ve bunun doğal olduğunu bir kez daha tüm dünyaya gösteriyoruz. Kamu kurumlarımız da desteklerini gösteriyor. Haydar Aliyev Vakfı şimdiden büyük bir girişim başlattı. Vakfın tüm imkanları, vakfın bünyesinde çalışan tüm insanlar bu yardım kampanyasına şimdiden katıldı.

Edindiğim bilgilere göre özel şirketler faaliyete geçmiş ve teknik yardımın yanı sıra mali yardımda da bulunmaya başlamışlardır. Benim talimatımla en büyük şirketimiz SOCAR desteğini vermeye başlıyor. Biliyorsunuz ki SOCAR'ın Türkiye'de büyük faaliyetleri ve büyük imkanları var. Bu firma da bir Türk firması ve elindeki tüm imkanlarla yardımcı olmaya çalışıyor ve çalışacak.

Devlet kurumlarımızın temsilcilerinin de kendi teşkilatları bünyesinde insani yardım örgütlenmesinde aktif olduklarını biliyorum ve bunu ancak alkışlayabiliriz. Yani bugün tüm Azerbaycan halkı kardeş Türk halkının yanındadır. Benim talimatımla, Cumhurbaşkanlığı İdaresi Başkanlığı'na talimat verildi, tüm yardım işleri tek merkezden yönetilecek. Ayrıca hastanelerimiz yaralı kardeşlerimizin tedavisi için her türlü şartlara sahiptir. Bakü'de ve Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti dahil diğer şehirlerde şimdiden yataklar tahsis edildi ve gerekirse hasta getirmeye hazırız.

Buna paralel olarak, büyük bir gönüllü grubu şimdiden yolda. Büyük gönüllü gruplarımız var hem Haydar Aliyev Vakfı altında çalışan gönüllüler hem de ASAN gönüllüleri, yani Azerbaycan'da talihsiz bir olay olduğunda, örneğin Şamahı, Ağsu, İsmayilli'de bir deprem olduğunda her zaman ilk yardıma yetişenler oluyorlar ve olmuşlardır. Şimdi de onlar hareket halinde ve yoldalar.

Eminim ki Türkiye bu acı imtihandan onurla çıkacak ve üstesinden gelecektir. Ama bu inanılmaz derecede büyük bir trajedi. Kurtarılan her hayat bize bir dünya kurtarıyor gibi hissettiriyor. Yine Türkiye, Azerbaycan ve diğer ülkelerden kurtarıcılar harika bir iş çıkarıyor. Tabii burada asıl yük ve manevi yük Türk hükümetine düşüyor. Sayın Cumhurbaşkanı kardeşim hemen tüm talimatları vermiş, bütün bakanları afet bölgelerine göndermiş, eminim ki güçlü Türk devleti bu zorluğun da üstesinden gelecek ve yakın zamanda kurtarma ve arama çalışmalarını sürdürecektir. Ondan sonra tabii ki restorasyon çalışmalarına katılmaya hazırız. Yani Türkiye ve Azerbaycan zaten tek yumruk, tek yürek, tek ruhtur. Biz böyle görüyoruz, Türkiye ve Azerbaycan vatandaşları da böyle görüyor. Bu zor günlerde Türkiye'nin yanında olmak bizim için büyük bir onur.

Bir kez daha söylüyorum geçmiş olsun, tüm hayatını kaybedenlere Allah rahmet eylesin, yakınlarına Allah sabırlar versin, doğal afetler oluyor, kimse bunlara karşı güvenceli değil. Ancak Türk devletinin faal ve esnek adımları, Türk hükümetinin asıl meselesinin insan faktörü olduğunu bir kez daha göstermiştir ve aynı zamanda bu zorlu sınav, Türkiye'nin gücünü tüm dünyaya bir kez daha gösterecektir. Bu, kardeş halkımızı sarsmayacak, Türk devletinin iradesini etkilemeyecektir. Türk Devleti güçlü bir devlettir ve bu felaketle mücadelede gücünü göstermektedir.”

AZERBAYCAN'DAN TÜRKİYE'YE BAŞSAĞLIĞI DİLEKLERİ

6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin Kahramanmaraş ilinde yaşanan deprem felaketi, binlerce kişinin hayatını kaybetmesine yol açmıştır. Türk halkı seferber olmuş, Azerbaycan başta olmak üzere birçok ülkeden yardım malzemeleri ve arama kurtarma ekipleri gelmiştir. Azerbaycan Devleti Türkiye'nin bu zor gününde onu yalnız bırakmamış, maddi manevi desteğini sunmuştur. Türkiye'ye 400'den fazla personel ve 5 bin 624 çadır, yaklaşık 25 bin battaniye, 401 ton tıbbi malzeme, 1297 jeneratör, 6 bin 240 ısıtıcı, 737 ton gıda malzemesi gönderilmiştir.

Bunun yanı sıra Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev başta olmak üzere pek çok lider ve yardım kuruluşu başsağlığı dileklerini iletmiştir. Türkiye'nin bu kara gününde yine Azerbaycan ve Türkiye "Bir Millet İki Devlet" olmuştur.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev öncelikle Türkiye'nin Azerbaycan'daki büyükelçiliğini ziyaret etmiştir. Cumhurbaşkanı Aliyev'i elçilikte Türkiye'nin Azerbaycan Büyükelçisi Cahit Bağcı karşılamıştır. Büyükelçilikte depremde hayatını kaybeden vatandaşlar için yas defteri açılmış, bayraklar yarıya indirilmiş ve elçilik önüne gelen Azerbaycanlılar, depremde hayatını kaybedenler için çiçek bırakmıştır. Cumhurbaşkanı Aliyev de yas defterine duygu ve düşüncelerini ifade eden bir yazı yazmıştır. Cumhurbaşkanı Aliyev Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a gönderdiği başsağlığı mesajında, "Sayın

Cumhurbaşkanı, değerli kardeşim. Bu zor zamanda her türlü yardıma hazır olduğumuzu ifade ediyor; size, hayatını kaybedenlerin aileleri ve yakınlarına, kardeş Türkiye halkına şahsım ve Azerbaycan halkı adına derin hüznüyle taziyelerimi sunuyorum. Yaralılara acil şifalar diliyorum, depremin etkilerinin bir an önce ortadan kalkmasını diliyorum. Allah rahmet eylesin." sözlerine yer vermiştir. Bu vesileyle Türkiye'ye duydukları hüznü dile getirerek yardıma hazır olduklarının da bir kez daha altını çizmiştir.

25 Şubat Cuma günü İlham Aliyev Türkiye'ye ziyarete gelmiştir. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile deprem hakkında görüşmüş, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hayatını kaybedenler için taziyeler dileklerini tekrar iletmiştir. Recep Tayyip Erdoğan gönderdikleri yardım ve taziyeler mesajları için Aliyev'e teşekkürlerini iletmiştir.

“Türkiye, Seninleyiz!”

Azerbaycan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mihriban Aliyeva da Türkiye’de yaşanan depreme ilişkin bir başsağlığı mesajı yayınlamıştır. Mesajında “Deprem sonucu hayatını kaybedenlerin sayısındaki artış bizleri çok üzmektedir. Hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına bir kez daha derin üzüntüyle başsağlığı diliyorum. Yaralılara acil şifalar diliyorum.

Türk halkının, irade ve kararlılığı sayesinde bu zorlu sınavda sarsılmayacağından eminim. Yüce Tanrı dünyamızı korusun. Türkiye, sizinleyiz.” ifadelerine yer vermiştir. Türkiye’nin güçlü bir ülke olduğunu ve bugünlerin altından kalkacağını belirtmiştir. Bir diğer başsağlığı mesajı ise Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov tarafından gönderilmiştir. Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu’nu telefon ile arayarak gönderilecek yardımlar hakkında bilgi vermiş ve taziyelerini iletmıştır. Bakanlık tarafından yayınlanan mesajda “Kardeş Türkiye’nin Kahramanmaraş şehrinde meydana gelen şiddetli deprem sonucunda can kaybı ve yıkım olduğu haberini derin bir üzüntüyle aldık. En derin taziyelerimizi sunuyoruz. Azerbaycan her zaman Türkiye’nin yanındadır.” sözlerini kullanmıştır. Bu mesaj ile her zaman Türkiye’nin yanında olduklarını bir kez daha dile getirmiştir. Çok kıymetli olan bu destek sözleri iki ülkenin dostluğunu güçlendirmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ise depremin ardından kendisini ilk arayan, bölgeye ilk gelen ve depremden sonra Türkiye’ye ilk yardım heyetini gönderen ülkenin Azerbaycan olduğunu söylemiştir. Daha önce Antalya ve Muğla’da çıkan yangınlarda da yardıma ilk koşan ülkenin Azerbaycan olduğunu anlatan Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, “Bu, iki devlet ama bir millet olduğumuzun, aynı zamanda sevincimizin ve kederimizin aynı olduğunun göstergesidir.” demiştir.

“Sizin Acınız Bizim de Acımızdır”

Azerbaycan Savunma Bakanı Zakir Hasanov, Türkiye’de meydana gelen depremde hayatını kaybedenler için Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar’a taziye mesajı göndermiştir. “Sizin acınız bizim de acımızdır. Biz her zaman kardeş Türkiye’nin yanındayız. Bu facia sonucunda hayatını kaybedenlere rahmet diliyor, onların yakınlarının derdine ortak oluyor, ailelerine derin hüznü başsağlığı dileklerimi iletiyorum. Bütün yaralılara şifa diliyorum. Allah rahmet eylesin.” cümlelerini yayınlamıştır. Azerbaycan’ın her kademesinden başsağlığı mesajları geldiği görülmektedir.

Türkiye’nin Bakü Büyükelçisi Cahit Bağcı Azerbaycan’ın gönderdiği yardımlara ve dostluğuna teşekkür etmek amacıyla, “Ülkemizde meydana gelen depremle ilgili ilk dakikadan itibaren dayanışma gösteren ve yanımızda olan kardeşimiz Azerbaycan’a teşekkür ediyoruz.” mesajını yayınlamıştır. Kardeş ülkenin her bir ferдинin Türkiye’de yaşanan felaketten dolayı üzüntü duyduğunu görüyoruz. Eşine az rastlanır bu dostluk sayesinde ne Türkiye ne Azerbaycan kendisini yalnız hissetmemiştir, hissetmeyecektir. Azerbaycan Cumhuriyeti Diaspora Başkanı Fuad Muradov, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren’e taziye dileğinde bulunmuştur. Azerbaycan Cumhuriyeti Başbakanı Ali Asadov da Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’a taziye mektubu göndermiştir. Mektupta, faciada hayatını kaybedenlere taziyede bulunmuş ve yaralılara şifa dilemiştir. Ayrıca deprem bölgesine acil yardım sağlamak için talimat verildiğini de belirtmiştir. Türkiye bu yardımlar sayesinde daha hızlı toparlanacaktır.

“Türkiye’nin Acısı Bizim Kederimizdir”

Azerbaycan Devleti’nin her kademesinden gelen taziye mesajlarından biri de Ekonomi Bakanı Mikayil Jabbarov’dan gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Nurettin Nebati’ye gönderdiği taziye mek-

tubunda “Türkiye’nin acısı bizim kederimizdir. Haberleri üzüntüyle takip ediyoruz. Hayatını kaybedenlere başsağlığı diliyoruz.” sözleriyle taziyelerini dile getirdi. Görüldüğü üzere Azerbaycan Devleti’nin birçok biriminden Türkiye’ye taziye mesajları gönderilmiştir. Kardeş ülke, Türkiye’nin içinde bulunduğu durumdan büyük üzüntü duymuş ve elinden geleni yapmıştır. Gönderilen yardımlar ve bu dostane mesajlar çok kıymetlidir. Azerbaycan Kamu Denetçiliği Kurumu’ndan gelen açıklamada “Türkiye’de meydana gelen şiddetli depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yaralananlara acil şifalar diliyoruz. Kardeş Türk halkına en derin taziyelerimizi sunuyoruz.” denilmiştir. Batı Azerbaycan Topluluğu da başsağlığı mesajı göndermiştir.

“Batı Azerbaycan Topluluğu yönetim kurulu başkanı olarak, camiamızın tüm üyeleri adına Türkiye’de meydana gelen 7,4 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum.” sözleriyle taziyelerini dile getirmişlerdir. Türk halkı gelen taziyelere ve yardımlara müteşekkirdir. Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere pek çok yetkili gelen taziyelere teşekkür mesajlarını yayınlamışlardır. Karabağ Savaşı’nda, depremlerde, orman yangınlarında vb. birçok felakette Türkiye ve Azerbaycan birbirini desteklemiş ve kötü günlerinin altından birlikte kalkmışlardır. Bu zor günlerde de Türkiye yardımı ihtiyacı olduğunda kardeş Azerbaycan’ın hazır olduğunu bilmektedir.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Deprem Felaketinin Ardından Verdiği Talimatlar ve Gönderdiği Destekler

Depremi hemen ardından Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev kısa sürede geçmiş olsun dilekelerini ve destek mesajlarını yayınladı. Cumhurbaşkanı Aliyev; "Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve kardeş Türkiye'nin birçok yerinde hissedilen şiddetli deprem sonucu çok sayıda can kaybı ve yıkım haberi bizleri derinden üzdü. Bu zor zamanda her türlü yardıma hazır olduğumuzu ifade ediyor, size, hayatını kaybedenlerin aile ve yakınlarına, kardeş Türkiye halkına şahsım ve Azerbaycan halkı adına taziyelerimi sunuyor, yaralılara acil şifalar diliyor, depremin etkilerinin bir an önce ortadan kalkmasını diliyorum" ifadelerine yer verdi. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da Azerbaycan Cumhurbaşkanı'na teşekkür etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan şu sözlerle minnetini ifade etti; "İlham Aliyev kardeşimle de telefonda görüştüm. Biz Karabağ savaşında nasıl kardeşlerimizin yanında olduysak, İlham kardeşim Türkiye'deki felakette de tüm ekibiyle yanımızda oldu. Personele şahsım adına teşekkür ediyorum.

Başta İlham Aliyev olmak üzere tüm ekibe de teşekkür ediyorum." dedi. Azerbaycan ilk etapta Türkiye'de deprem felaketinin ardından ortaya çıkan tahribatı onarmak ve enkazı ortadan kaldırmak için Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in talimatıyla 370 kişilik özel kurtarma ekibi ekipmanlarıyla donatarak Türkiye'ye göndermiştir. Bunun yanında Olağanüstü Haller Bakanlığı Özel Kurtarma Servisi Başkanı Tümgeneral Etibar İsmayilov, gazetecilere verdiği demeçte 8 özel eğitilmiş köpeğinin bu çalışmalara katılmak üzere yola çıktığını ifade etmiştir.

Aynı zamanda Olağanüstü Haller Bakanı Yardımcısı İsmayilov, ek olarak farklı arama kurtarma ekiplerinin bölgeye gönderileceğini açıklamıştır. Bölgesel yakınlığın etkisi ve Azerbaycan'ın Türkiye'nin bulunduğu zor durumu ciddiye alması sebebiyle Azerbaycan'dan arama kurtarma ekipleri, depremin ardından 15 saatten kısa bir sürede Kahramanmaraş'a ulaşmış ve gerekli çalışmalara başlamıştır. Havalimanına inen yardım ekipleri hızla deprem bölgelerine sevk edilmiş ve depremzedelere umut olmuştur.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in talimatı doğrultusunda, Türkiye'de meydana gelen şiddetli depremin etkilerinin ortadan kaldırılması için Olağanüstü Haller Bakanlığı'nın yardımından oluşan iki uçak Türkiye'ye gönderilmiştir.

Uçaklardan biri ile Olağanüstü Haller Bakanlığı'na ait her türlü tıbbi malzeme ve teçhizatla donatılmış seyyar sahra hastanesi sevk edilmiştir. Hastane, laboratuvar, ameliyat ve yoğun bakım üniteleri, 3 yardımcı konteyner ve 3 hava doldurulan modül olmak üzere 4 fonksiyonel birimden oluşmakta olup en ağır yaralı ve hastaların muayene, ameliyat ve tedavisi için uygun koşullar bu destekler sayesinde bazı bölgelerde sağlanmıştır.

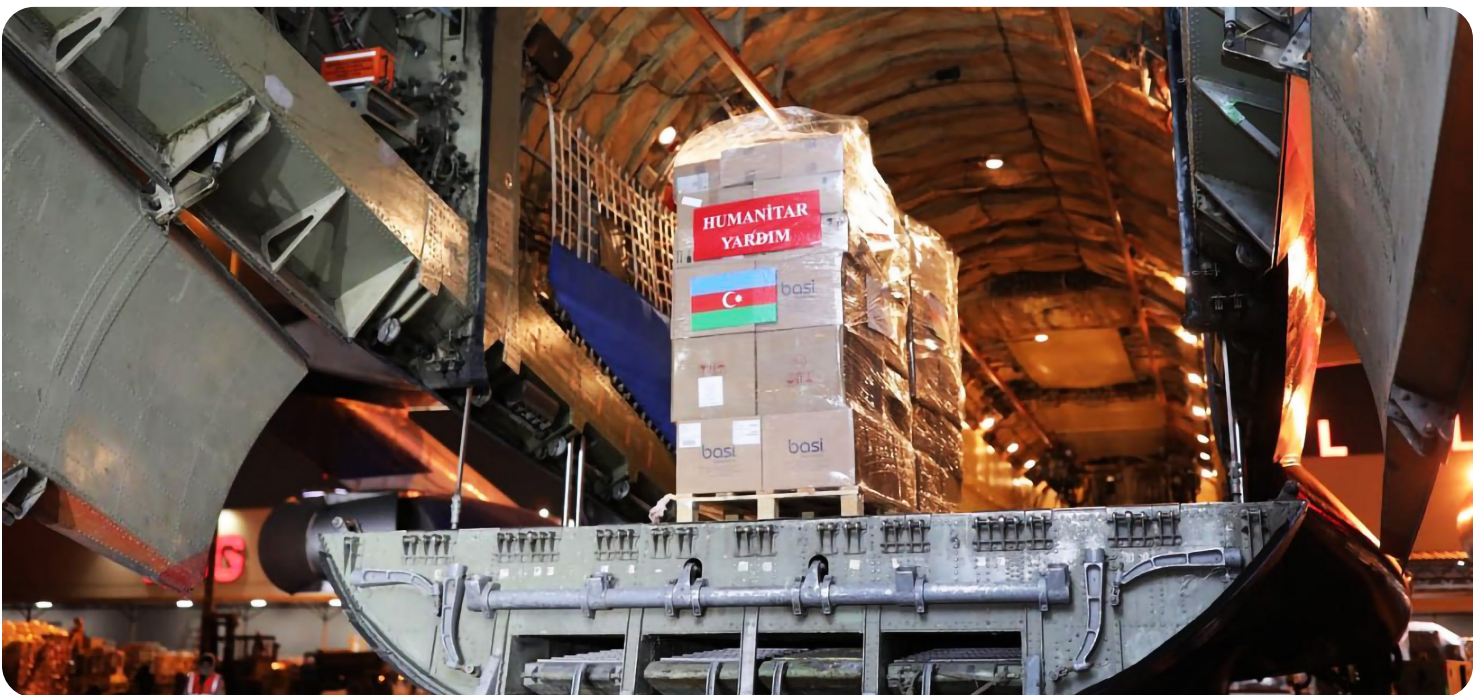
Gezici sahra hastanesinde, Olağanüstü Haller Bakanlığı'na bağlı profesyonel sağlık personeli görev yapmıştır. Azerbaycan'dan gelen bu yardımlar sayesinde pek çok hastane gerekli tüm ilaç ve müstahzarlarla donatılmıştır. İkinci uçakla, enkazdan zarar gören kişilerin barınması için çadır, yatak, ısıtıcı ve diğer ekipmanlar depremzedelere ulaştırılmıştır. Depremin ikinci gününde de yardımlar gelmeye devam etmiştir.

7 Şubat tarihinde Adana'nın Şakir Paşa Havalimanı'ndan yola çıkan Azerbaycan kurtarma ekipleri Kahramanmaraş iline ulaşmışlardır. Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı çalışanları depremin etkilerini ortadan kaldırmak için depremin gerçekleştiği illerde çalışmışlardır. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in talimatı doğrultusunda Türkiye'de meydana gelen şiddetli depremin etkilerinin orta-

dan kaldırılması ve arama kurtarma çalışmalarına destek amacıyla Azerbaycan Dışişleri Bakanlığına bağlı 420 personelin Türkiye'ye gönderildiği bilinmektedir. Azerbaycan arama kurtarma ekiplerinin kısa sürede bölgeye gelmesiyle pek çok vatandaşımız enkaz altından kurtarılmış pek çok yaralı da sığınacak bir liman bulmuştur.

Yine depremin ikinci günü çeşitli ilaçlar, oksijen maskeleri, filtre sistemleri, pansuman malzemeleri, omurga tahtaları, ilk yardım boyunlukları, sedyeler gibi tıbbi malzeme ve ekipmanların yanı sıra sıcak tutan giysiler de dahil olmak üzere yardımları ulaştırmak üzere Türkiye'ye özel bir uçak kaldırılmıştır. Bu uçak ise Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın eşi Mihriban Aliyev'in önderliğinde Haydar Aliyev Vakfı tarafından organize edilmiştir.

Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu: "Yardım her zaman olduğu gibi önce Azerbaycan'dan geldi. Depremin ilk saatlerinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in talimatıyla Türkiye'ye yardım gönderildi. Ayrıca Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov da Türkiye'de benimle düzenli temas halinde." açıklamasında bulunmuş ve Azerbaycan'ın asrın felaketi depreme en hızlı yardım eli uzatan ülkenin Azerbaycan olduğunu vurgulamıştır.

Türkiye'ye gelen arama kurtarma ekipleri de desteklerinin son ana kadar devam edeceğini büyük bir hüzün içerisinde belirttiler. Azerbaycan'dan gelen bir arama kurtarma gönüllüsü şu sözleri ile bizleri duygulandırırken tek millet olmanın her şartını aslında sağladığımızı da bizlere kanıtlamış oldu. Azerbaycanlı Arama-Kurtarma Görevlisi:

"Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in talimatıyla Türkiye'de meydana gelen depremin etkilerinin ortadan kaldırılması için Kahramanmaraş'ta şu anda arama kurtarma çalışmaları sürüyor. Burada gruplar halinde çalışıyoruz. Şu anda kentte bulunan 7 katlı bir binanın yıkıntıları altında bir kişinin cesedi bulundu. Olağanüstü Haller Bakanlığı'nın bir grubu aynı kişinin cesedini çıkarmak için çalışıyor. Diğer grup ise aynı binanın enkazı altında sağ kaldığına ihtimal verilen kişileri kurtarmaya çalışıyor." dedi.

Görüldüğü üzere Azerbaycan depremin ilk anından itibaren Türk milletinin yanında olmak için pek çok çalışma başlatmıştır. Haberlerin hepsini bu çalışmada vermek mümkün değildir. Azerbaycan, kurduğu sahra hastaneleri, aşevleri, çadır kentler ile, gönderdiği tıbbi malzemeler ve depremzedeler için gönderdiği hayati ihtiyaçları karşılayacak olan yardım ürünleri ile ve arama kurtarma ekipleri, ilk gün-

den beri deprem bölgelerinde varlığını sonuna kadar hissettirmiştir. Bu süreçten sonra çoğu kanaldan Türkiye'nin kısa sürede toparlanması için elinden geleni yapacaklarını ifade etmişlerdir.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Haydar Aliyev Vakfı, Olağanüstü Haller Bakanlığı, Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri, Azerbaycan şirketi SOCAR Türk milletini kara gününden aydınlığa çıkarmak için canla başla çalışmıştır. Türkiye'ye, makalenin başında da dile getirdiğimiz üzere pek çok farklı devlet destek olmuştur ancak Azerbaycan kadar canhıraş bölgede varlığını hissettiren başka bir devlet olmamıştır. Bu durum gelecek yıllarda yaşanması muhtemel afetlerde de yalnız olmayacağımızı Türkiye'nin ve Azerbaycan'ın bu güçlü ittifak durumu sebebiyle görünenden daha güçlü bir durumda olduğunu bizlere göstermektedir. Bunların yanında Türk dünyasının diğer ülkeleri deprem felaketi sebebiyle Türkiye'ye destek olmuş; ellerinden geleni yapmışlardır.

Türk devletlerinin bu zor günlerde birbirine sarıldığını görmek; Türklerin ilerleyen zamanlarda çok daha güçlü olacağını bizlere kanıtlamıştır. Bundan iki sene önce II. Karabağ Savaşı'nda da bu birlikteliğin ve Azerbaycan ile tek yürek olmanın hissiyatını hatırlatmakta da fayda vardır.

6 ŞUBAT DEPREM FELAKETİ SONRASINDA AZERBAYCAN'IN TÜRKİYE'YE YÖNELİK YARDIMLARI

Türkiye, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığı deprem felaketi sonrasında pek çok ülkeden maddi ve manevi destek görmüştür. Deprem bölgelerine, toplamda 88 ülke doğrudan yardım yaparken 11.302 yabancı personel arama, kurtarma ve yardım faaliyetlerinde yer almıştır. Bu durum Türk Dış Politikasını da etkilemiş, dış politikada ilişkilerin kötü olduğu ülkelerle yeniden diyalog kurulması söz konusu haline gelmiştir.

Türkiye'nin, son dönemlerde dış politikada ittifak halinde olduğu ülkelerle ilişkileri daha sıcak bir hal almıştır. İlişkilerin son derece güçlü olduğu, kardeşlik bağının her zaman ön planda olduğu, küresel sistemdeki herhangi iki devlet değil "Bir Millet İki Devlet" sloganı ile dış politikada diyalogun son derece kuvvetli olduğu Türkiye ve Azerbaycan da bu süreçte yine aynı güçlü ittifakı dünyaya göstermiştir. Türkiye ve Azerbaycan kötü

zamanlarında tarih boyu birbirine destek olmuştur. Bu durumun son örneği bahsettiğimiz üzere 6 Şubat'ta Türkiye'nin yaşamış olduğu büyük deprem felakettir. Deprem felaketi neticesinde ilk anda Azerbaycan geçmiş olsun dileklerini iletmiştir. Ardından başlatılan yardım kampanyaları ile Türkiye'ye hem aynı hem de maddi yardımda bulunulmuştur.

Aynı zamanda arama kurtarma ekipleri ve Azerbaycan askerlerinin bölgeye sevk edilmesiyle destek sonuna kadar hissettirilmiştir. Türkiye'ye yardım eden ülkeler arasında en çok yardım eden ülke statüsüne elbette Azerbaycan erişmiştir. İki ülkenin yıllardır sürdürdüğü kardeşlik ilişkileri neticesinde aksinin olması pek beklenen bir durum da değildir. Azerbaycan'ın yaşadığı zor zamanlarda da Türkiye, Azerbaycan'a her zaman yardım elini uzatmıştır. Yan tarafta verilen tabloda Azerbaycan'ın 21 Şubat tarihine kadar göndermiş olduğu yardımlar tablo olarak verilmiştir.

Deprem Felaketi Sonrasında Türkiye'yi Dışişleri Bakanı Düzeyinde Ziyaret Eden Ülkeler

Bilindiği üzere Azerbaycan ve Türkiye'nin tarihi kardeşliği; iki devlet arasındaki bölgesel ve küresel ittifakı gün geçtikçe güçlendirmektedir. Bunun yanında İsrail'in de bu kuvvetli ittifak ile iletişim yolları açıktır. İsrail'in, II. Karabağ Savaşı'nda Azerbaycan'ı desteklemesi, Türkiye ile son bir yıldır ilişkilerini iyileştirmesi önemli gelişmelerdir. Türkiye ve İsrail 2022 yılında karşılıklı büyükelçiler atamış, iki ülkenin dışişleri bakanları görüşmüştür. Mavi Marmara ve Davos olaylarından sonra kopan ilişkiler yıllar sonra tekrar rayına oturmuştur.

İsrail seçimleri neticesinde 2022 Aralık ayında Netanyahu'nun yeniden seçilmesi Türkiye tarafından tereddütle izlense de bu durumun henüz iki ülke arasındaki ilişkilere olumsuz bir yansıması olmamıştır. Bugün İsrail gerek arama kurtarma ekipleriyle gerek insani yardımlarıyla Türkiye'ye en çok destek veren ülkelerden biri haline gelmiştir. Deprem felaketi sonrası İsrail'den gelen destekler üzerine Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, İsrail ile ilişkilerde yeni bir döneme girildiğini ifade etmiştir.

ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias, Ermenistan Dışişleri Bakanı Ararat Mirzoyan ve İsrail Dışişleri Bakanı Eli Cohen bu zorlu süreçte Türkiye'yi ziyaret etmişlerdir. Bu ülkelerden Yunanistan ve Ermenistan dikkat çekmektedir. Yukarıda bahsettiğimiz özellikle Yunanistan ve Ermenistan'ın bu süreçte Türkiye'ye üst düzeyde destek olma çabası zaman zaman karşılıklı gerginliklerin yaşandığı iki ülkeyle daha normal süreçlere adım atılabileceğine yönelik yeşil ışık yakmıştır.

Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerginlik son bir yıldır ay ay tırmanmaktaydı. Yunanistan'ın Türkiye'ye yönelik kışkırtıcı açıklamaları ve sınır ihlalleri nedeniyle Türkiye ve Yunanistan hattında çatışmanın öngörüldüğü analizler yapılmaktaydı. 1999 depreminde de Yunanistan'ın yine Türkiye'ye ilk gelen ülkelerden olması iki ülke arasında 'Deprem Diplomasisi' adlı yeni bir diplomasi türü oluşturmuştur. Her ne kadar Yunanistan içerisinde radikal gruplardan aksi sesler gelse de 1999 Depremi'nden 21 gün sonra Yunanistan'da depremlerin gerçekleşmesiyle aynı şekilde Türkiye de Yunanistan'a destek olmuştur. Deprem diplomasisi her ne kadar sürdürülebilir bir diplomasi türü olmasa bile iki ülkenin karşılıklı destekleri 1999-2000 dönemine etki etmiş önemli gelişmelerdir.

Türkiye ve Ermenistan'ın durumu da Yunanistan ile benzer bir kadere sahiptir. Ermenistan'ın depremden hemen sonra geçmiş olsun dileklerini iletmesi ve yardım göndermesi üzerine Ermenistan Dışişleri Bakanı Ararat Mirzoyan'ın Türkiye'yi ziyaret etmesi Ermenistan ile normalleşme sürecine giren ilişkilerde ülkelerin birbirine birer adım daha yaklaştığını ifade etmemize olanak sağlamıştır.

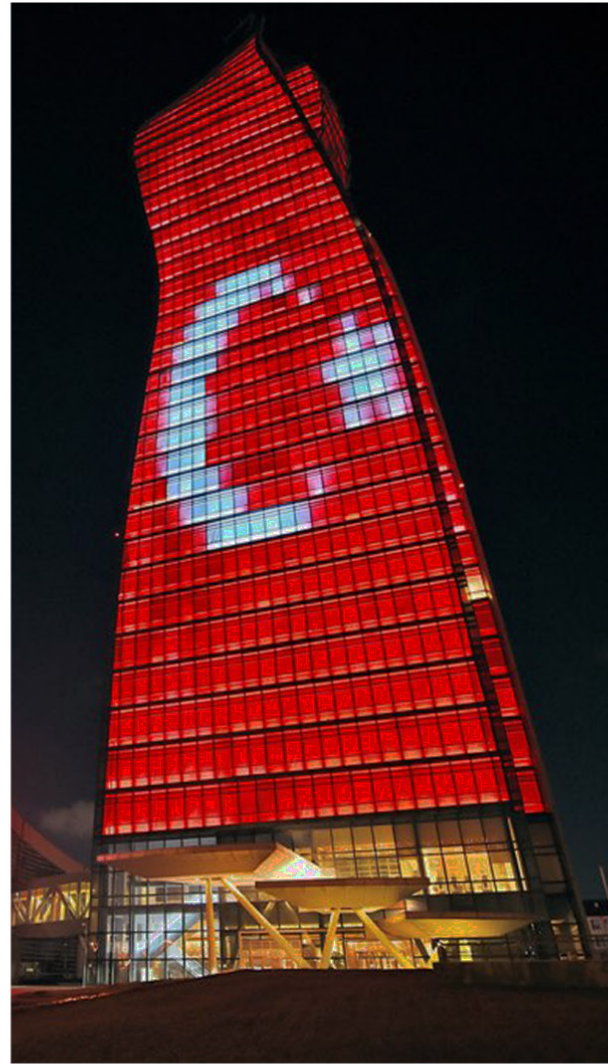
Ermenistan'la en son 35 yıl önce Spitak Depremi'nde kullanılan Alican Sınır Kapısı 6 Şubat Depremi ile yeniden açılmıştır. Türkiye'nin Ermenistan ile olan sınır kapılarının hala kapalı olması ve yine bir deprem sebebi ile açılmış olması insani desteğin önemini ortaya koymaktadır.

Azerbaycan'ın II. Karabağ Savaşı'nda kazandığı zafer sonrasında Ermenistan, Barış Anlaşması'nı imzalamaktan kaçınmıştır. Buna karşılık Türkiye de Ermenistan ile ilişkilerin tamamen

normale dönmesi için ve sınırların açılması için Barış Anlaşması'nı şart olarak öne sürmüştür. Ermenistan Dışişleri Bakanı Mirzoyan'ın 22 Şubat'ta yaptığı açıklamada ise Zengezur Koridorunun oluşturulmasını tamamen reddettiklerini dile getirmiştir. Türkiye ziyaretinden kısa bir süre sonra yapılan bu açıklama ilişkilerin sadece deprem diplomasisi olarak kalacağını gün gibi ortaya koymuştur.

Deprem Türkiye'nin ilişkilerinin iyi olduğu ülkeler ile daha da yakından temas etmesini sağlarken gerginliğin had safhaya ulaştığı ülkelere ise insani yardımlar sebebiyle ilişkilerdeki gerginliklerin azaldığı bir döneme sokmuştur.

Azerbaycan ile olan güçlü ittifak, Azerbaycan'ın deprem sonrası Türkiye'ye yaptığı yardımların çeşitliliği ve destekler ile dikkat çekmiştir. Azerbaycan ilk günden itibaren gerekli olan her desteği sunmuştur.

İYİ GÜNDE KÖTÜ GÜNDE TÜRKİYE VE AZERBAYCAN DOSTLUĞU

Türkiye ve Azerbaycan, “Bir Millet İki Devlet” söylemiyle uluslararası toplumda dostluğun ve kardeşliğin timsali olan iki örnek ülkedir. Savaşta da barışta da birbirlerinden maddi manevi desteklerini esirgemişlerdir.

Birbirlerinin en zor günlerinde sorgusuz sualsiz, teklif beklemeden yardıma koşmuşlardır. Eski Azerbaycan Başbakanı Nerimanov, Atatürk’e sarf ettiği: “Paşam, Türk milletinde bir anane vardır; kardeş kardeşe borç vermez, kardeş, her durumda kardeşinin elinden tutar. Biz kardeşiz, her zaman ve her şartta birbirimizin elinden tutacağız ve tutmaya devam edeceğiz...” sözleriyle desteklerinin karşılıksız ve sürekli olduğunu anlatmıştır.

1900’lü yılların başlarından itibaren birbirlerinin topraklarına sahip çıkmışlar, düşmanlarına karşı tek yumruk olmuşlardır. Askeri desteğe ihtiyaçları olduğunda tek ordu olup savaşmış, maddi manevi desteğe ihtiyaçları olduğunda ise bir dost olarak birbirlerinin yaralarını sarmışlardır. Bundan dolayı uluslararası toplumda da “Kardeş Ülke” olarak anılırlar. Azerbaycan ve Türk halkı iyi bilir

ki ne zaman zor duruma düşsek bizi kaldıracak bir kardeşimiz var. Türkiye’de yaşanan deprem felaketlerinde, Azerbaycan’ın savaş sürecinde iki dost birbirlerinin yarasına merhem olmak için gerekeni fazlasıyla yapmıştır ve yapacaktır. “Bir Millet İki Devlet” olmanın hakkını vermektedirler.

Azerbaycan ve Türkiye’nin Birbirlerine Yaptıkları Yardımlar

Azerbaycan ve Türkiye Devleti güçlü dostlukları ve zor günlerinde birbirlerinin elinden tutmaları ile bilinir. Bunun en eski örnekleri Azerbaycan’ın Milli Şurası’nı kurarak bağımsızlığını ilan ettiği 28 Mayıs 1918’de Osmanlı Devleti’nden yardım istemeleri ve Dönemin Harbiye Nazırı Enver

Paşa’nın emriyle, Nuri Paşa’nın komutanlığında Kafkas İslam Ordusu kurulmasıdır. Azerbaycan’ı işgalden kurtarmak için harekete geçen ordu ilk olarak Gence ve çevresini temizledikten sonra 15 Eylül 1918’de Bakü’yü kurtararak Azerbaycan Milli Şûrası’na teslim etmiştir.

Dostlukları yıllar boyu daim olmuş savaşta da barışta da birbirlerine destek olmaktan geri durmamışlardır. 2011 yılında Türkiye Cumhuriyeti Van ilinde 6.7 büyüklüğünde deprem gerçekleşmiş, 644 ölüm ile sonuçlanmıştır. Azerbaycan, deprem bölgesine ilk dış yardımı gönderen ülke olmuştur.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev’in talimatıyla, kardeş ülke Azerbaycan’ın Acil Durumlar Bakanlığı birkaç saat içinde ülkemizdeki depremedelere yardım için 140 kişilik uluslararası standartlarda ekipmanlar ile özel eğitilmiş kurtarma ekipleri, özel kurtarma köpekleri, özel kesme, kaldırma, kırma, çıkarma aletleri ve 2 özel sahra mobil mutfağı, 150 çadır, 2500 battaniye ve 750 yatak tulumu göndermiştir. Türkiye’nin bu kara gününde yine kardeş ülke Azerbaycan yardıma koşmuştur.

Azerbaycan Devleti'nin 2020 yılında Ermenistan ile yaptığı 44 gün süren II. Karabağ Savaşı sürecinde ise Türkiye üzerine düşen görevi yapmış desteğini fazlasıyla göstermiştir. Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri ile sık sık ortak tatbikatlar yaparak ordunun güçlenmesine katkı sağlamıştır. Ordular zorlu koşullara ve koordineli hareket etmeye hazır hale getirilmiştir.

Azerbaycan'ın zaferi ile sonuçlanan bu savaşta Türkiye askeri desteğini göstermiş ve uluslararası alanda Ermenistan'ın kışkırtıcı hareketlerini kınamıştır. İşgalden kurtarılan Azerbaycan topraklarının yeniden yapılandırılmasına Türk şirketleri destek olmuştur. Dönemin Bakü Büyükelçisi Özoral, "Bu, Türk halkının ve devletin Azerbaycan'a olan kardeşlik borcunun bir gereğidir. Bunu kardeşlerimize yardım etmek maksadıyla yapıyoruz. Fakat şunu da biliyoruz ki; Azerbaycan bu davasında sonuna kadar haklıdır. Burada ortaya çıkan insani yaraların sarılması konusunda da Azerbaycan'a elimizden gelen desteği vermeye devam edeceğiz. Türk Kızılay'ın gönderdiği insani yardım da bu desteğin devamı niteliğindedir." demiştir.

Karabağ Savaşı'ndan sonra yapılan görüşmelere Türkiye taraf olmuş Azerbaycan'ın güvenliğinin garanti altına alınması için çabalamıştır. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Karabağ ile ilgili "Bizim gücümüz Azerbaycan'ın gücü, Azerbaycan'ın gücü Türkiye'nin gücü" ve "Karabağ Azerbaycan'dır." demiştir. Türk Kızılay'ı Azerbaycan'a insani yardım tırı göndermiş, 5 bin ailenin gıda ihtiyacını karşılamıştır. Azerbaycan Kızılay'ına fiziksel alan inşa etmek için ise sms kampanyası başlatmıştır.

2020 yılının başlarında ve bütün dünyayı kapsıyıp kavuran korona virüs döneminde Türkiye ve Azerbaycan iş birliği anlaşması imzalamış pandemi boyunca tecrübelerini ve bilgilerini birbirlerine aktarmışlardır. Ayrıca imzalanan Sağlık İş Forumu ile karşılıklı tıbbi malzeme dayanışması resmiyete kavuşmuştur. Bu süreçte Türkiye'den Azerbaycan'a 30 solunum cihazı (ventilatör), 55 bin tulum, 50 bin N95 maske, 100 bin cerrahi maske, 5 bin gözlük, 200 bin eldiven ve virüsün tedavisinde kullanılan toplam 40 bin kutu çeşitli ilaç gönderilmiştir.

Büyükelçiliğin yaptığı açıklamada "Bugün yaptığımız bu yardım kardeş Azerbaycan'ın mücadelesine katkı niteliği taşımaktadır."

Aramızdaki yakın ilişkilerin tabii bir sonucu olan bu yardım, iki ülke Cumhurbaşkanları Sayın İlham Aliyev ve Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın her vesileyle ortaya koydukları kardeşliğimizin de güçlü bir tezahürüdür. Yardımın Azerbaycan'ın korona virüsle mücadelesine katkı yapmasını diliyor, bu vesile ile virüs yüzünden hayatını kaybeden kardeşlerimize başsağlığı, hastalara acil şifa temenni ediyoruz." ifadelerine yer verilmiştir.

2021 yılında Türkiye'nin birçok ilinde başlayan orman yangınlarında Azerbaycan devleti yardımlara öncülük etmiştir. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, "Azerbaycan hükümeti ve halkı, her zaman olduğu gibi bugün de kardeş Türk halkı ile dayanışma içindedir ve onun yanındadır." demiştir.

Türkiye'ye 500 kişilik ekip, helikopterler, ekipman ve çeşitli malzemeler göndermiştir. Olağanüstü Haller Bakan Yardımcısı Etibar Mirzeyev, Türkiye'nin kederini kendi kederi olarak gördüklerini ifade etmiş ve ekiplerin geri kalanının, helikopterlerin ve yangın söndürme araçlarının gönderilmek üzere hazır beklediğini bildirmiştir. Maddi manevi desteğini esirgemeyen Azerbaycan Devleti Türkiye'nin bu zor gününde de yanında olmuştur. Bu eşi benzeri

bulunmaz dostluğun son örneği ise 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin Kahramanmaraş ilinde yaşanan 7.6 büyüklüğündeki depremde görülmüştür. Azerbaycan Devleti depremin ilk

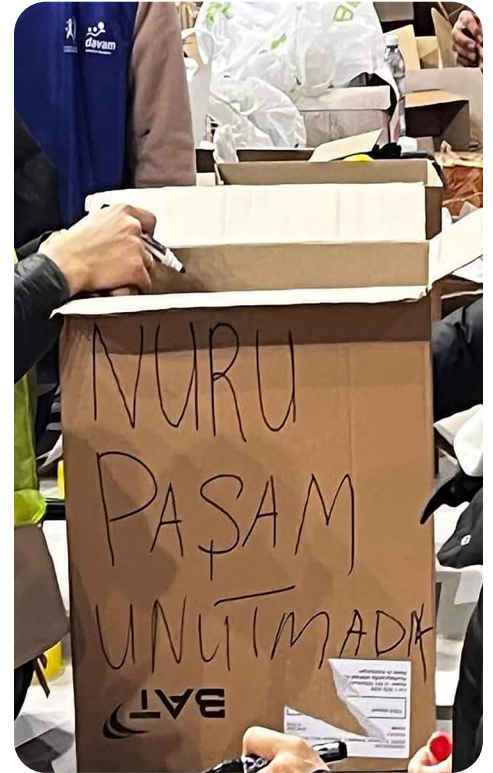

anından itibaren desteğini göstermiş, Türkiye'ye bugüne kadar 5 bin 624 çadır, yaklaşık 25 bin battaniye, 401 ton tıbbi malzeme, bin 297 jeneratör, 6 bin 240 ısıtıcı ve 737 ton gıda malzemesi sevk etmiştir.

Arama kurtarma ekiplerini taşıyan ilk uçak deprem saatinde 6 saat geçmeden Bakü'den havalanmış, aynı günde toplam 3 uçakta 400'den fazla personel Türkiye'ye yardıma gitmiştir. Özel şirketler ve şahıslar tarafından da 236 milyon 667 bin TL maddi yardım yapılmıştır. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev deprem ile ilgili gönderdiği taziye mesajında, "Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve kardeş Türkiye'nin birçok yerinde hissedilen şiddetli

deprem sonucu çok sayıda can kaybı ve yıkım haberi bizleri derinden üzdü.

Bu zor zamanda her türlü yardıma hazır olduğumuzu ifade ediyor, size, hayatını kaybedenlerin aile ve yakınlarına, kardeş Türkiye halkına şahsım ve Azerbaycan halkı adına taziyelerimi sunuyor, yaralılara acil şifalar diliyor, depremin etkilerinin bir an önce ortadan kalkmasını diliyorum." ifadelerine yer vermiştir. Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi Cahit Bağcı manevi desteklerini de, "Türkiye bütün gücüyle bu acıları azaltacak ve yaraları sarabilecek güçtedir ve Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi biz deprem bölgesini en kısa sürede ayağa kaldırmak ve tekrar insanlarımızın hizmetine sunmak üzere inşa faaliyetlerine başlayacağız." sözleriyle göstermiştir.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı, Haydar Aliyev Vakfı Başkanı Mihriban Aliyeva'nın talimatı doğrultusunda, Türkiye'ye 105 tonluk insani yardım gönderilmiştir. Bu deprem bir kez daha Türkiye ve Azerbaycan dostluğunu herkese göstermiştir.

Azerbaycan ve Türkiye uzun yıllardır uluslararası alanda dostlukları ile bilinir. Bu iki devlet birbirlerinin her zor anında karşılıksız yardıma koşmuştur. Türkiye'de olan depremlerde ilk yardım eli Azerbaycan'dan uzanmış, arama kurtarma ekipleri saatler içinde Türkiye'ye ulaşmıştır. Orman yangınlarında Olağanüstü Haller Bakanlığı tarafından acil yardım ekipleri gönderilmiş, yangının altından birlikte kalkılmıştır. Azerbaycan'ın Karabağ mücadelesinde Türkiye hem askeri hem diplomasi alanında Azerbaycan'ı desteklemiştir. İki ordu sık sık tatbikat yapmış, birlikte çalışma pratiği kazanmıştır.

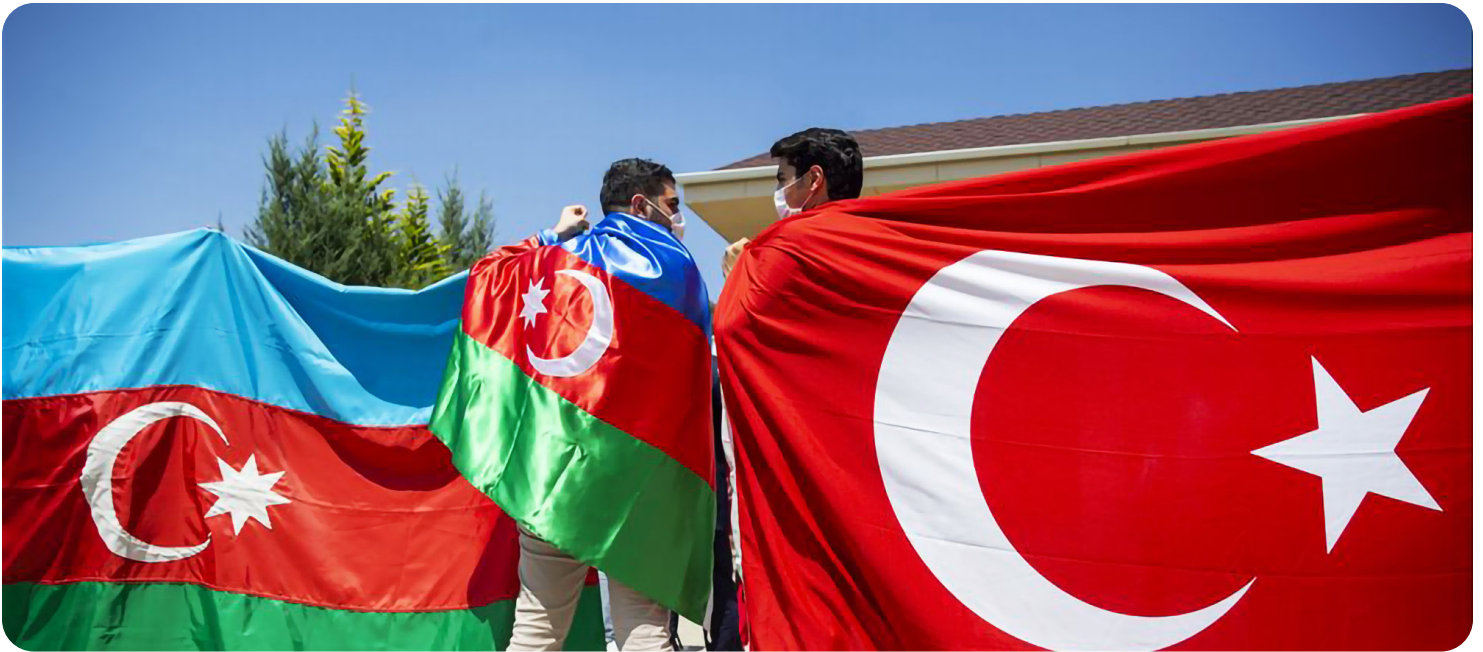
Türkiye savaş sonrası yapılacak anlaşmalarda söz sahibi olmaya çalışmış, sonuç iki devlet için de faydalı olmuştur. Son yaşanan deprem felaketi sonrasında Türkiye'nin de Azerbaycan'daki gibi Olağanüstü Haller Bakanlığı kurması konusu

düşünülebilir. Azerbaycan'dan örnek olarak alınıp kurulabilecek bu kuruluş deprem, sel gibi pek çok afeti yaşama olasılığı yüksek olan Türkiye için daha koordineli ve sistemli çalışmayı sağlayabilecektir.

Türkiye ve Azerbaycan bu zor zamanlarda her zaman birbirinin yanında olmaya devam etmelidir. Bunun yanında atılması gereken bir diğer adım da Türk Devletler Teşkilatı bünyesinde "acil müdahale timleri" kurulması olacaktır.

TDT devletlerinden afet durumu ile karşı karşıya kalınması durumunda bu timin destek vermek için gitmesi büyük bir destek olacaktır. Üye ülkelerden oluşturulacak ortak eğitimler alacak timlerin böyle büyük afet durumlarında birlikte hareket edebilme kabiliyeti sağlaması önemli olacaktır. Bu dostluğun temelleri geçmişte atılmış, günümüzde karşılıksız, sağlam bir müttefiğe dönüşmüştür.

"Bir Millet İki Devlet" olarak anılmanın hakkını fazlasıyla yerine getirmektedirler. Türkiye ve Azerbaycan emindir ki kötü günde ellerinden tutup kaldıracak bir dost vardır.

TEK MİLLET, İKİ DEVLET!

HER ZAMAN YAN YANA

Azerbaycan Halkı Türkiye’de Deprem Mağdurlarına Yardım İçin Seferber Oldu

yardım toplama merkezleri kuruldu. Azerbaycanlılar; Çanakkale Savaşı’nda, Sarıkamış Harekâtında ve Kurtuluş Savaşı’nda olduğu gibi Anadolu’daki kardeşlerinin yardımına koşmayı kendilerine borç bildiler. Azerbaycan diaspora teşkilatlarının yanı sıra yurtdışında yaşayan hemşehrilerimiz ve soydaşlarımız ilk günden itibaren yardım kampanyasına katılarak, kardeş ülke olan Türkiye ile dayanışma sergileyip, maddi ve manevi destek için seferber oldular.

ABD, Almanya, Avustralya, Beyaz Rusya, Birleşik Arap Emirlikleri, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Fransa, Gürcistan, İngiltere, Ürdün, İspanya, İsrail, Kanada, Kazakistan, Kırgızistan, Letonya, Litvanya, Moldova, Hollanda, Özbekistan, Pakistan, Polonya, Rusya, Depreminden ardından Suudi Arabistan, Slovakya, Türkiye, Ukrayna, Yunanistan, Umman, Kuveyt, Kore, Japonya, İsveç, Norveç, Finlandiya, Macaristan, Romanya, Belçika, Avusturya, İsviçre ve Mısır da dahil olmak üzere toplam 42 ülkede faaliyet gösteren Azerbaycan diaspora kuruluşları ve topluluk üyeleri tarafından bir ay içerisinde 1.628.220 (bir milyon altı yüz yirmi sekiz bin iki yüz yirmi) ABD doları (764.220 nakit, 864.000 insani yardım) tutarında yardım yapıldı. Hacmine göre en büyük yardım Rusya ve Türkiye’de yaşayan hemşehrilerimiz, soydaşlarımız, vatandaşlarımız ve Azerbaycan diaspora kuruluşları tarafından yapıldı.

6 Şubat’ta Türkiye’de meydana gelen korkunç deprem Azerbaycan’da büyük üzüntüyle karşılandı. Depremde hayatını kaybedenler arasında Türkiye’de eğitim gören Azerbaycan vatandaşlarının da bulunması üzüntüyü daha da artırdı. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mihriban Aliyeva’nın talimatıyla ilgili devlet kurumları derhal seferber edilerek kardeş ülkenin yardımına koştu. Azerbaycan Cumhuriyeti Olağanüstü Haller bakanlığına bağlı 760 kişilik kurtarma ve sağlık ekibi, gerekli tıbbi malzeme ve insani yardımla birlikte Türkiye’ye gönderildi.

Azerbaycan vatandaşlarının kardeş ülkeye insani yardım yapma isteği dikkate alınarak başkent Bakü’de ve ülkenin hemen hemen tüm bölgelerinde

**TÜRK
DEVLETLERİ
TEŞKİLATI**

Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları Olağanüstü Zirvesi

Afet-Acil Durum Yönetimi ve İnsani Yardım
Ankara - 16 Mart 2023

"Türk Devletleri Teşkilatı Üye Ülkelerine Yönelik YTB Faaliyetleri"

Diaspora İşbirlikleri

İkili Faaliyetler ve
İmzalanan Mutabakatlar

150+
Proje ve Faaliyet

17.174
Günümüze Kadar Burslandırılan Öğrenci

1.560
Eğitimine Devam
Eden Burslu Öğrenci

14.000+
Türkiye Mezunu

11
Türkiye Mezunları
Buluşması

2
Mezun Derneği

Maddi desteğin yanı sıra Azerbaycan diaspora teşkilatlarının yöneticileri Türkiye'nin yabancı ülkelerdeki diplomatik misyonlarına giderek, depremde hayatlarını kaybedenleri anmak için açılan deftere taziye dileklerini yazdılar. Bu yardım kampanyası sırasında sembol haline gelen birçok fotoğraf hem Azerbaycan'da hem de Türkiye'de popüler oldu.

Azerbaycan Vatan Savaşı şehidinin annesi Elgün Abbaslı'nın üzerinde oğlunun resminin bulunduğu yardım paketi, depremden sağ kurtulan Malatyalı şehit annesi Ayşe Şişman'a teslim edildi.

Eski otomobiliyle Türkiye'ye yardım götüren, Azerbaycan'ın Laçın kentinde yaşayan ve ülke içinde yerinden edilmiş Server Beşirli bununla da yetinme-

yip deprem bölgesine giderek kurtarma çalışmalarına katıldı. Ayrıca Server Beşirli Adıyaman'da, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüştü. Bakü'den Türkiye'ye gönderilen yardım kolisinin üzerinde "Nuri Paşam, unutmamak" yazısı görenleri derinden etkiledi.

Türkiye'de yaşanan depremin ardından;

"Bir Millet, İki Devlet" şiarının sözde değil özde olduğuna tüm dünya bir kez daha şahit oldu.

İkinci Karabağ savaşında olduğu gibi... Orman yangınlarında olduğu gibi...

İlham Aliyev, Bağlantısızlar Hareketi'nin Bakü'deki Zirvesini Türkiye ve Suriye'deki Depremde Hayatını Kaybedenler İçin Saygı Duruşuyla Açtı

2 Mart'ta, Bakü'de, yaklaşık 70 ülkenin devlet ve hükümet başkanları ile üst düzey yetkililerinin katılımıyla, Bağlantısızlar Hareketi Temas Grubu'nun COVID-19 ile mücadele konulu Zirve Toplantısı düzenlendi. Bağlantısızlar Hareketi, kendilerini hiçbir güç blokuna dahil veya hariç olarak addetmeyen 100 üzerinde ülkenin bir araya gelerek oluşturdukları bir uluslararası oluşumdur.

Bağlantısızlar Hareketi Dönem Başkanı İlham Aliyev'in başkanlığındaki toplantıya Türkmenistan, Özbekistan, Irak ve Libya Cumhurbaşkanı, Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Başkanı, Cezayir ve Kenya başbakanları, Küba, Gabon ve Tanzanya cumhurbaşkanı yardımcısı katıldı. Zirve'de, Birleşmiş Milletler 77. Genel Kurulu Başkanı Csaba Körösi, Dünya Turizm Örgütü Genel Sekreteri Zurab Pololikaşvili, Uluslararası Göç Örgütü Genel Direktörü Antonio Vitorino, BM Cenevre Ofisi Genel Direktörü Tatyana Valovaya, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri Khusrav Noziri de yer aldı. Bağlantısızlar Hareketi'ne başkanlık eden Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev etkinliğin açılışını yaptı.

Aliyev, açılış konuşmasında salonu selamladıktan sonra Türkiye'de gerçekleşen depreme değindi. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, konuşmasına Bağlantısızlar Hareketi ile başladı; "Bakü, Azerbaycan'da Bağlantısızlar Hareketi Temas Grubu'nun COVID-19 ile mücadele konulu zirve düzeyindeki toplantısına hepinizi içtenlikle selamlıyorum. Azerbaycan, üç yıldan biraz daha uzun bir süre önce aynı

salonda Bağlantısızlar Hareketi'nin başkanlığını kabul etti. Gururla söyleyebilirim ki bu Hareket son yıllarda uluslararası ilişkilerde önemli aktörlerden biri olmuştur." sözlerini söyledi. Konuşmasının devamında Türkiye ve Suriye'de yaşanan depremler için taziye dileklerini ilettiler. "Tartışmamıza başlamadan önce bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Hepinizin bildiği gibi birkaç hafta önce Türkiye ve Suriye'de yıkıcı bir deprem meydana geldi. Modern zamanların en trajik doğal afetlerinden biri olan bu deprem, on binlerce insanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

Zirvenin tüm katılımcılarını ayağa kalkıp hayatını kaybedenler anısına bir dakikalık saygı duruşunda bulunmaya davet ediyorum. Huzur içinde yatsınlar! Bu korkunç felaketten derin üzüntü duyuyoruz, hayatını kaybedenlerin aileleri ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz, yaralılara acil şifalar diliyoruz." diyerek üzüntüsünü dile getirirken salondakileri depremden hayatını kaybedenlerin anısına bir dakikalık saygı duruşuna davet etti. İlham Aliyev'in daveti ile Bağlantısızlar Hareketi Temas Grubu'nun COVID-19 ile mücadele konulu Zirve toplantısı saygı duruşu ile başladı.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev: “Azerbaycan, depremin olduğu ilk günden itibaren Türkiye’nin yanında”

25 Şubat’ta Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Türkiye’ye bir ziyaret gerçekleştirdi. Her iki ülkenin bayraklarının dalgalandığı İstanbul Atatürk Havalimanı’nda Azerbaycan Cumhurbaşkanı onuruna şeref kıtası hazır bulundu. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev’i, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve diğer yetkililer karşıladı.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev daha sonra İstanbul’da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile bir araya geldi. Görüşmede Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Türkiye’de 6 Şubat’ta meydana gelen depremde hayatını kaybedenlerin aileleri ve yakınlarına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a ve kardeş Türkiye halkına Azerbaycan halkının adına ve kendi adına taziyelerini ileterek, yaralılara acil şifa dileklerini dile getirdi. Cumhurbaşkanı Aliyev, bu faciadan dolayı çok kederlendiğini ve olayın Azerbaycan halkını derinden sarstığını bildirdi.

Azerbaycan ve Türkiye’nin hem sevinçli hem kederli günlerinde her zaman birbirlerinin yanında olduğunu belirten Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Azerbaycan’ın bu trajedinin ilk gününden itibaren kardeş Türkiye’nin yanında olduğunu belirtti. Cumhurbaşkanı Aliyev, Azerbaycan’ın depremin sonuçlarını ortadan kaldırmak için insani yardım sağlamaya devam edeceğine işaret etti. Azerbaycan Cumhurbaşkanı, kardeş Türkiye’nin bu depremin sonuçlarını kısa sürede ortadan kaldıracağına olan güvenini dile getirdi.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev’e şükranlarını ilettiler. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev’e, Türkiye ziyareti ve Azer-

baycan’ın ilk günden itibaren gösterdiği destek ve dayanışma için derin şükranlarını dile getirdi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da kardeş Türkiye ve Azerbaycan’ın her zaman birbirinin yanında olduğunu vurguladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Azerbaycan’ın gönderdiği insani yardımları için kendisine teşekkür etti.

Sayın Erdoğan, Azerbaycanlı kurtarma ekiplerinin ve doktorların deprem bölgesindeki faaliyetlerini büyük bir cesaret ve kararlılıkla sürdürdüklerini, insanları kurtarmak için özverili bir şekilde çalıştıklarını söyledi. Görüşmede, Azerbaycan ile Türkiye arasında siyasi, ekonomik, ticari, enerji, askeri ve askeri-teknik alanlarda iş birliğinin perspektifleri ve daha da derinleştirilmesi konuları müzakere edildi. Devlet başkanları Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi ve barış gündemine ilişkin görüş alışverişinde bulundu. Ayrıca Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Recep Tayyip Erdoğan’ın yaklaşan doğum gününü kutladı. Türkiye Cumhurbaşkanı tebrik için teşekkür etti.

TÜRKİYE-AZERBAYCAN İLİŞKİLERİ TÜRK DÜNYASINDA İŞ BİRLİĞİNE EN İYİ ÖRNEKTİR

Prof. Dr. Ali ASKER

Karabük Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Bölüm Başkanı

1. Dostluk ve Kardeşlik: Tarihin Hafızasında

Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkiler her geçen gün yeni ivme kazanarak gelişmektedir. Fakat bu ilişkilerin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Özellikle, Türklük şuuru ve İslam kültürüyle yoğrulan kardeşlik duyguları, kanlı savaşların yaşandığı dönemlerde daha kabarık şekilde kendini göstermiştir.

Büyük devletlerin Türkiye'yi taksim etme çabaları, Ermeni mezalimi, Birinci Dünya Savaşı gibi olaylarda Anadolu ve Kafkasya Türklüğü'nün kardeşlik duygularını tetiklerken, yapılan saldırı ve cinayetlerin ortak Türk kimliğine karşı işlendiği açık şekilde ortaya çıkmıştır. Tarihin farklı dönemlerinden

geçen bu iş birliğinin en önemli aşaması, malum olduğu üzere Azerbaycan'da Birinci Cumhuriyet'in (1918-1920) kuruluşuyla doğrudan ilgilidir. Müslüman Şark'ta ilk cumhuriyet kurmaya muvaffak olan Azerbaycan Türklerinin yardımına o dönemde Anadolu Türkleri koşmuş, her taraftan baskı ve saldırılarla karşı karşıya kalan genç cumhuriyetin ayakta kalması, başkent Bakü'nün Bolşevik-Taşnak işgalinden kurtarılması, milli bir ordunun tesis edilmesinde Türk devleti ve askerinin yardım ve hizmetleri toplumsal hafızada derin izler bırakmıştır.

1920'de Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Sovyet Rusya tarafından işgal edilmesinin ardından bu ilişkiler farklı düzlemde ve çok kısa sürede devam ettikten sonra kesintiye uğramıştır.

2. Kaldığımız Yerden Devam: Türkiye ve Bağımsız Azerbaycan

Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerinin yeniden tesis edilmesi için Sovyetler Birliği'nin dağılmasını beklemek gerekecektir. Sovyetler Birliği'nde yükselen milliyetçilik ve bağımsızlık hareketleri içinde Azerbaycan Türklerinin mücadelesi kısa sürede dünya gündemine otururken, Türk toplumu tarafından güçlü bir şekilde desteklenmiştir. Azerbaycan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülkenin Türkiye olması, tarihi kayıtlara geçerek "Bir Millet İki Devlet" söyleminin manevi ve hukuki zeminini oluşturmuştur. İki ülke arasında 14 Ocak 1992'de kurulan diplomatik ilişkiler kısa süreli pürüzleri göz ardı edersek, kesintisiz bir şekilde kardeşlik ve dostluk ekseninde gelişmiştir.

İnsanın yaşamında ibretlik bazı hayat dersleri olduğu gibi devletler arasında da zaman zaman kırılganlıkların olması gayet beklenen bir olaydır; önemli olan, bu olaylardan ders çıkarmak, mevcut şartları dik-kate alarak bir muhasebe ve özeleştiriyi yaparak, yıpranan ilişkileri onarmaktır.

Böyle bir vizyonun en başarılı örneğini yine Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerinde görebiliriz. Malum "Ermeni Açılımı"nın ardından iki ülke arasındaki ilişkiler yükselen bir çizgide gelişmiştir. Tabii ki aksini düşünmek imkansızdır; zira her iki ülkenin düşünsel kültürü ortak kaynaklardan beslenirken, birbirilerine karşı toplumsal duyarlılıkları son derece yüksektir. Bu husus bazen yanlışlıkla romantik bir vakıa olarak değerlendirilmektedir. Oysa bu özellik iki ülke arasındaki ilişkilerde başından beri gözlemlenmekte olup, reel politığın ta kendisidir. Bu siyasete "romantiklik" görünümü kazandıran husus, siyasi elitler, akademik camia ve aydınların bahse konu meselelerle ilgili duyarlı kesim oranının zamanla artmış olmasıdır. Bu yüzden tereddütsüz bir şekilde, halkla-

rın sorunlar konusunda daha fazla duyarlı olduğunu, bu hususta siyasi iradeyi yönlendirebilecek güçte olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'de ve Azerbaycan'da zaman zaman yapılan kamuoyu yoklamalarında dost ve kardeş ülkeler ve güvenilir müttefikler listesinde bu iki ülkenin adı geçerken, toplumsal yüzdellik oran, her geçen gün daha yüksek seviyelerde seyretmektedir. İlginçtir ki son zamanlar Rusya'da yapılan ve basına yansıyan bir kamuoyu yoklamasında bahsi geçen oranlar daha yüksek olmuştur.

Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerinin gelişmesinde önemli rol oynayan bir diğer husus, ülke liderlerinin sergiledikleri siyasi iradedir. Bu son derece önemli bir faktördür. Zira, ülke iktidarlarının sahip oldukları yönetsel ve siyasi güç iki taraflı ilişkilerin çok boyutlu, kapsayıcı, geniş ve kurumsal yelpazede gelişmesine ivme kazandırmaktadır. Bunun en bariz örneği, 2020'de yaşanan 44 gün süren savaş sırasında görülmüştür.

Türkiye'nin devlet kurumları, siyasi partileri (bir parti hariç), sivil toplum örgütleri Azerbaycan'a topyekûn destek sağlarken, Türkiye Cumhuriyeti Devleti en üst düzeyde, gerekirse sahada askeri destek vereceklerini açık şekilde beyan etmişlerdir.

Azerbaycan'ın bu savaştan galip çıkması ikili ilişkilerde yeni bir dönemi başlatmıştır. Karşılıklı destek açıklamaları, üst düzey ziyaretler ve imzalanan anlaşmalar, 15 Haziran 2021'de imzalanan Şuşa Beyannamesiyle taçlandırılmıştır. Bu dönemde uzun süredir devam eden siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerin yanı sıra askeri ilişkilerde adeta bir sıçrayış yaşanmıştır. 2021 yılı ağustos ayında YAŞ kararları kapsamında iki ülkenin silahlı kuvvetlerinin modern talepler doğrultusunda yapılandırılması sürecini hızlandırmak amacıyla Türk ordusunun dört generali Azerbaycan'a görevlendirilmiştir.

3. Çok Taraflı İlişkiler Kapsamında Yaşanan Gelişmeler

Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerinin bir başka boyutunu çok taraflı ilişkiler oluşturmaktadır. İki ülke arasında iş birliği, dostluk ve müttefiklik düzeyinde gelişen ilişkilerin Türk devletleri açısından bir örnek niteliğinde olduğunu söylemek, abartılı olmayacaktır.

Bilindiği üzere Sovyet sonrası dönemde Azerbaycan ve Türkiye ilişkileri iki taraflı formatta gelişirken, diğer yandan Türk dünyası vizyonunun kültürel, ekonomik ve siyasi düzlemde gelişmesinin önü açılmıştır. Böylelikle, Türkiye ve Azerbaycan ilişkileri hem iki taraflı hem de çok taraflı formatta ilerlemeye başlamıştır. 1992'de Ankara'da ilki toplanan ve belirli aralıklarla devam eden zirveler süreci Türk dünyasında iş birliğinin kurumsallaşması yönünde bir alt yapı oluşturmak bakımından son derece önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Türkiye, Kazakistan, Azerbaycan ve Kırgızistan tarafından 3 Ekim 2009'da Nahçıvan Antlaşması'nın imzalanmasıyla, çok taraflı ilişkilerin kurumsallaşma süreci yeni bir evreye girmiştir. 2020 yılına kadar süren dönemde Türk Konseyi çatısı altında çok taraflı ilişkilerin geliştirilmesi yönünde son derece önemli faaliyetlere imza atılmıştır. Tematik başlıklar altında düzenlenen zirve toplantılarında; siyasi, ekonomik ve kültürel yaşamın farklı alanlarına ilişkin müzakereler

yapılırken, pek çok önemli karar alınmıştır. 14 Eylül 2019'da Özbekistan'ın konseye üye olması, Macaristan'ın 2018'in sonlarından itibaren gözlemci üye statüsünde olması, bu yönde yaşanan önemli gelişmeler olarak değerlendirilebilir. Fakat 44 gün süren savaş sonrasındaki gelişmeler, pek çok açıdan kayda değer ve tarihi önemi haiz olaylar olarak değerlendirilebilir.

Şunu da belirtelim ki savaşın başladığı zaman ilk başlarda Türk devletleri çekingen davranarak, çatışmanın barışçıl yoldan çözülmesi önerilerinde bulunmuşlardır. Bu tutum, eleştiriye açık olmanın yanı sıra, ayrıca uluslararası hukukun ilke ve normlarını hiçe sayan, saldırgan bir devlet olarak Ermenistan'a verilen tepkinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Fakat bu boşluk, Türk Konseyi'nin kurumsal çatısı altında Ermenistan'a yönelik eleştiri, kınama ve söylemlerle doldurulmuştur.

Türk Konseyi, Ermenistan'ın 2020'nin Ekim ayında Azerbaycan'ın sivil yerleşim birimlerine saldırı gerçekleştirmesinin ardından Türk Konseyi Genel Sekreteri Bagdad Amreyev, Azerbaycan'a ziyarette bulunarak Türk Konseyi'nin, Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarını kurtarma hakkını kayıtsız şartsız desteklediğini bildirmiştir. Görüldüğü üzere ülkeler bazında Azerbaycan'a desteğin yetersizliği örgütsel düzeyde telafi edilmiştir. Bu olay, Türk cumhuriyetlerinin bir örgüt halinde hareket etmelerinin ne kadar önemli olduğunu bir daha teyit etmiştir.

Şavaşın, Azerbaycan'ın zaferiyle sonuçlanması Türk devletleri arasında iş birliğinin daha da pekiştirilmesine vesile olmuştur. Bu istikamette atılan en önemli adım, 8. Zirve'de örgütün isminin Türk Devletleri Teşkilatı olarak değiştirilmesi olmuştur. Karabağ Zaferi dolayısıyla Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e Teşkilat adına "Türk Dünyası Ali Nişanı"nın takdim edilmesi, bu takdimin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılması örgütün bu konudaki tutumunu sergileyen önemli bir simgesel davranıştır.

Üye devletler arasında iş birliğinin güçlendirilmesi, yakın ve orta vadede çeşitli proje ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesini ön gören kapsamlı bir sonuç bildirgesi, ayrıca ileri dönük vazifelerin belirlendiği 2040 vizyon belgesinin kabul edilmesi örgütün faaliyetlerinin somutlaştırılması bakımından son derece önemli bir adımdır.

Daimi tarafsızlık statüsü gereğince Türk devletleri arasındaki entegrasyon ve iş birliğine mesafeli davranan Türkmenistan Kasım 2021'de İstanbul'da düzenlenen 8. Zirve'de, bugüne kadar bağımsızlığı tanınmayan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Semerkant'ta düzenlenen 9. Zirve sırasında gözlemci statüsü kazanmış olmaları örgütün güçlenmesinin yanı sıra, uzun süredir egemen hakları görmezden gelinen ve haksız muameleye maruz bırakılan Kıbrıs Türkü'nün sesinin Türk Devletleri Teşkilatı tarafından dünya kamuoyuna duyurulması şeklinde değerlendirilebilir.

Görüldüğü üzere, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkiler Türk dünyasında yaşanan iş birliği ve entegrasyon sürecine örnek olacak düzeyde ve formatta ilerlemektedir. Siyasi, iktisadi ve kültürel ilişkiler bakımından Türkiye Cumhuriyeti ve diğer Türk devletleri arasındaki iş birliği her geçen gün daha da güçlenmektedir. Fakat, Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerini şimdilik, diğer ülkelerle olan ilişkilerden farklı kılan en önemli boyut, askeri ilişkilerdir.

Hali hazırda Azerbaycan ve Türkiye arasında, yeni dönemde izlenecek politikaların amacı, Türkiye ve Azerbaycan askeri iş birliğini geliştirmek, Türk ordusunun Azerbaycan'da varlığını temin etmek, Rusya tarafından cesaret aşıl原因an Ermeni saldırıganlığını nihai olarak bertaraf etmek olacaktır.

Azerbaycan'ın egemen devlet olarak, uluslararası hukukun ilke ve normlarına uygun olarak, kendi toprakları üzerindeki hakimiyetini tam ve eksiksiz bir şekilde sağlaması gerekmektedir. Türk dünyasında gerek kurumsal gerekse Türkiye ile ikili ilişkilerin askeri boyutunun geliştirilmesi yönünde yakın ve orta vadede önemli adımlar atılacağı tahmin edilmektedir; hatta askeri, sanayi ve teknoloji alanında uygulamaya konan ortak projeler bu yönde önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Ortak ordu modelinin benimsenmesi, stratejik ve taktik talim içerikli tatbikatların yapılması, askeri kurumsallaşma sürecine geçilmesi Türk Devletleri Teşkilatı'nın güçlenmesine, gergin olayların yaşandığı ve ani şekilde gelişen tehditler karşısında ortak tavır sergileme ve politika geliştirme açısından son derece önemli olacaktır.

HAYDAR ALİYEV VE AZERBAJYCAN DİASPORASI

Fuad Muradov

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Diaspora Komitesi Başkanı

“Azerbaycan’ın toprak bütünlüğünün yeniden sağlanacağından, işgal altındaki toprakların kurtarılacağından ve yerinden edilmiş mültecilerin kendi topraklarına geri döneceğinden emin olduğumu söylemek istiyorum. Elbette bu alanda uluslararası kuruluşlar kadar Azerbaycan diasporasına da ihtiyacımız var.”

Bu yıl doğumunun 100. yılı kutlanan, Azerbaycan halkının milli lideri, 20. yüzyılın seçkin devlet adamı ve siyasi figürü Haydar Aliyev, Birinci Dünya Azerbaycanlıları Kongresi’nde bu düşüncelerini dile getirdi. Ulu önder Haydar Aliyev’in devletimizin ve halkımızın nezdinde pekişmesi yönündeki eşsiz hizmetleri yadsınamaz. Bağımsızlığın ilk yıllarında ülkede süregelen siyasi çalkantılarla baş etmenin yanı sıra, ülkemize dünya camiasında eşsiz ve değerli bir yer edinmeyi de başardı.

Her alanda birbirini izleyen reformlar, Azerbaycan’ın siyasi ve ekonomik potansiyelinin güçlenmesi, büyük tarihi olaylara eşlik etti. Büyük lider, ulusal ve insani değerlere dayalı uzun vadeli bir Azerbaycan devleti kavramı geliştirdi. Bu anlayış sayesinde bugün Azerbaycan devleti bağımsız, güçlü ve modern bir devlet olarak dünyada yerini almıştır.

Diaspora politikası da bu devlet politikasının çok önemli bir parçasıydı. Daha 20. yüzyılın 70’li ve 80’li yıllarında Azerbaycan’a önderlik eden Haydar Aliyev büyük bir öngörü ile azim ve bilgelik sergilemiş, Azerbaycan’ın tüm dünyada tanınması dahil halkımızın tarihi hafızasını korumaya çalışmıştır.

Milli lider Haydar Aliyev’in ilgisi sayesinde yüzlerce Azerbaycanlı, SSCB’nin en prestijli eğitim kurumlarında okuma fırsatı buldu. 1993 yılında Azerbaycan’da yeniden iktidara gelen büyük lider Haydar Aliyev, uluslararası toplumun ülkemizin sorunlarına kayıtsız kaldığı zemine karşı, yurttaşlarımızın tüm dünyada bizim sesimiz olabileceği gerçeğini öne çıkarmış, önemli adımlar atmıştır ve bu ideoloji milli doğrultuda devlet politikası çizgisine alınmıştır.

Haydar Aliyev, Cumhurbaşkanı olarak gittiği yurt dışı seferlerinde, o ülkelerde yaşayan Azerbaycan icmasıyla mutlaka görüş programları yapıyordu. Hemşehrilerimizle hoş bir atmosfer ve sıcak ilişkiler içinde gerçekleştirdiği tüm toplantılarda, onları sadece yaşadıkları ülkeye entegre olmaya değil, aynı zamanda tarihi vatanlarını unutmamaya, milli sorunlara kayıtsız kalmamaya ve Azerbaycancılık ideolojisi etrafında birleşmeğe çağırıyordu.

Haydar Aliyev'in Azerbaycancılık fikri, milli dayanışmayı, bütünlüğü sağlayan, milli bağınazlık ve vatanseverlik duygusunu güçlendiren bir ideolojidir. 1990'lı yıllarda milli lider, Azerbaycancılık fikrine yönelerek bu ideolojiyi milli ve birleştirici bir eğitim haline getirmeye çalıştı. Bu, içerik açısından ve resmi devlet politikası düzeyinde, yeni bir yapılanma içinde, ülke vatandaşlarının ve tüm dünya Azerbaycanlılarının birleştirici ve seferber edici ulusal hareketi haline geldi, fikir statüsüne yükseltildi.

31 Aralık - Dünya Azerbaycanlılarının Dayanışma Günü kutlamalarının ulusal lider Haydar Aliyev'in tarihi bir hizmeti olduğunu da belirtmek önemlidir. 16 Aralık 1991'de Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Yüksek Meclisi, ulusal liderin inisiyatifiyle "Dünya Azerbaycanlılarının Dayanışma ve Birlik Günü" kararını kabul etti.

Ancak 1993 yılında Haydar Aliyev'in yeniden iktidara gelmesinden sonra Azerbaycan Cumhuriyeti dünya Azerbaycanlılarının çıkarlarının garantörü olduğunu resmen ilan etmiş ve devlet seviyesinde ilk kez yurt dışında yaşayan Azerbaycanlılarla sistematik çalışmalar yürütmeye başlayan milli lider olmuştur. Uluslararası ilişkilerin kurulması ve genişletilmesi de dahil olmak üzere Azerbaycan devletinin güçlenmesinde zengin bir deneyime sahip ve diasporanın önemine değer veren devlet adamı Haydar Aliyev'in ABD ve Almanya'ya yaptığı iş gezilerinde dile getirdiği görüşler, Fransa, Türkiye, İngiltere, Rusya, Çin ve diğer ülkeler ve oradaki hemşehrilerimizle yapılan toplantılarda hem ülke vatandaşlarının hem de Azerbaycan diasporasına yönelik etkin bir faaliyet programı bugün bile büyük önem taşımaktadır.

Milli lider Haydar Aliyev'in diaspora konularına özel önem vermesi ve bu alanda birleşik devlet politikası uygulaması, diasporanın inşasına yakından yardım eden ve yurt dışında yaşayan soydaşlarımızı milli birlik ve manevi değerler, milli dayanışma ve Azerbaycan fikrinin ilkeleri bağlamında birleştirmeye çalışarak örgütlenme sürecini hızlandırmıştır.

Bu bağlamda Azerbaycanlılık fikrini, milli birlik ve beraberlik fikrini güçlendirmek, dünyanın dört bir yanına dağılmış soydaşlarımızın anavatan ile ilişkilerini korumak amacıyla diaspora inşası alanında bir takım önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in 9-10 Kasım 2001 tarihlerinde Bakü'de Birinci Dünya Azerbaycanlıları Kongresi'nin yapılmasına ilişkin 23 Mayıs 2001 tarihli kararı, diaspora inşası alanında belirleyici bir aşama oldu.

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin "Yurt Dışında Yaşayan Azerbaycanlılara İlişkin Devlet Politikası Hakkında" Kanunu'nun kabulü, bu faaliyetin ne kadar ciddi ve kapsamlı olduğunu bir kez daha teyit etmiştir. Ulusal lider tarafından 27 Aralık 2002'de imzalanan kararname, diaspora politikasının uygulanmasına ilişkin devlet organlarının faaliyetlerinin temelini tanımladı. Kanun, Azerbaycan diasporası ile ilgili maddelerin etkinliğinin artırılması, diasporamızın örgütlenmesi, dünya Azerbaycanlıların birliğinin sağlanması, devletimizin bu alandaki politikasının teşvik edilmesi gibi belirli amaç ve görevleri içermektedir.

5 Temmuz 2002'de "Yurtdışında Yaşayan Azerbaycanlılarla Devlet Diaspora Komitesinin Kurulmasına Dair" Kararnameyi ulusal lider Haydar Aliyev imzalamış ve bu belge Azerbaycan diasporasının faaliyetlerinin düzenlenmesi ve sağlanması açısından olağanüstü öneme sahip, tarihi bir belge olmuştur. 19 Kasım 2008'de Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in emriyle "Yurtdışında Yaşayan Azerbaycanlılarla Çalışma Devlet Komitesi temelinde Devlet Diaspora Komitesi" kuruldu.

Milli lider Haydar Aliyev tarafından temelleri atılan Azerbaycancılık fikrinin temel ilkeleri olan ideolojik değerler bugün Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından korunmakta ve başarıyla geliştirilmektedir. İlham Aliyev başkanlığında Dünya Azerbaycanlıları Kongresi düzenlendi. Tarihte ilk kez 5. Dünya Azerbaycanlıları Kongresi Bakü'nün dışında, Karabağ topraklarında - Azerbaycan'ın kültür başkenti Şuşa'da gerçekleşti. 22-23 Nisan 2022 tarihlerinde Cumhurbaşkanı İlham Aliyev dünyanın 65 ülkesinden 400'den fazla yurttaşın katıldığı bu toplantıya Zafer Kongresi adını verdi.

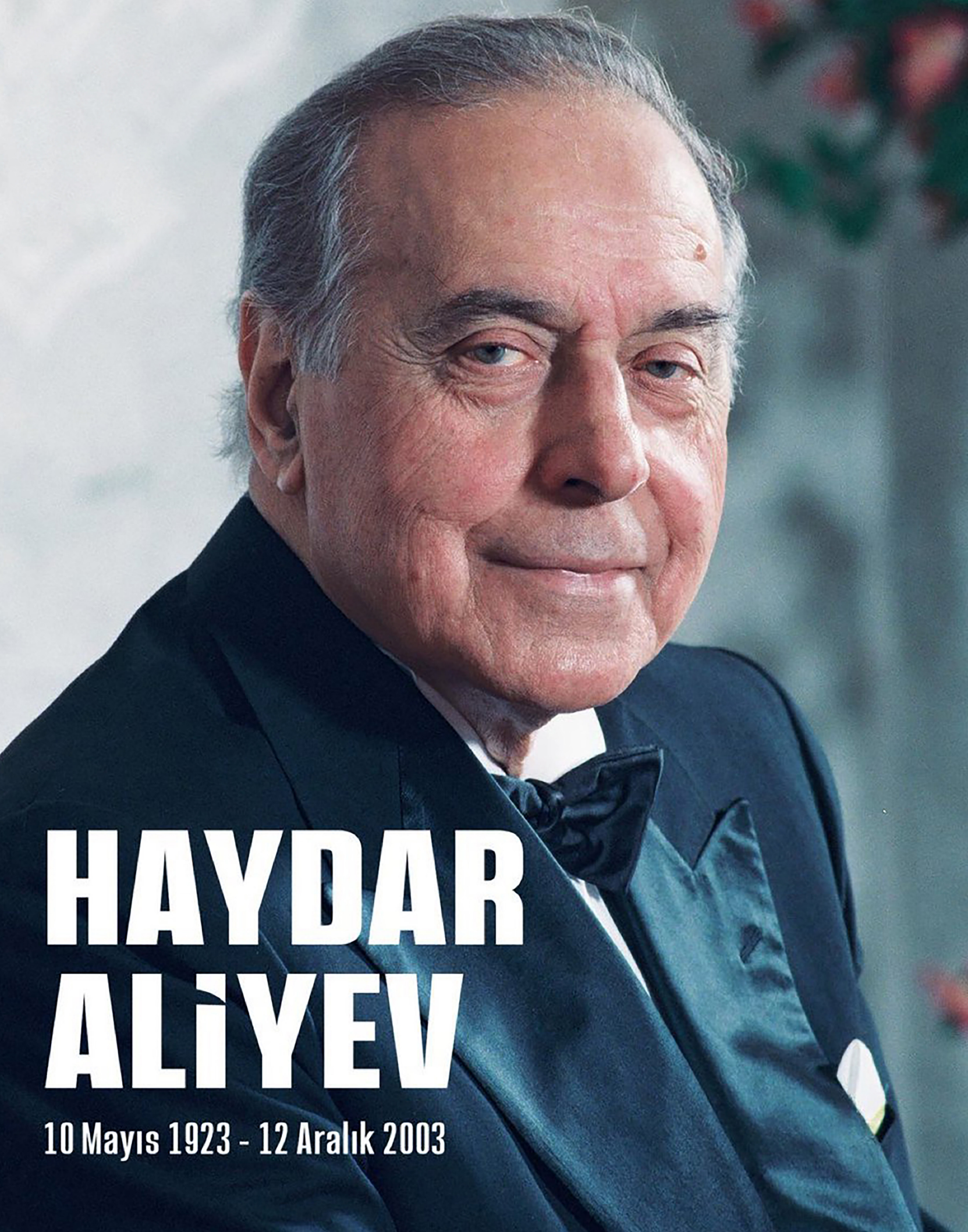
Azerbaycan Cumhuriyeti 1. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mihriban Aliyeva'nın modern Azerbaycan diasporasının oluşumu ve esnekliğine olan ilgisi ve desteği özellikle not edilmelidir. Mihriban Hanım'ın inisiyatifi ve desteğiyle yabancı ülkelerde faaliyet gösteren "Karabağ" adlı Azerbaycan okulları, Hocalı

Soykırımı tanıtımı doğrultusunda yürütülen proje ve etkinlikler hemşehrilerimizin örgütlenmesi ve sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir. Diasporanın örgütlenmesi amacıyla bugüne kadar dünyanın 14 ülkesinde 36 ülkeyi kapsayan 20 Azerbaycan Evi ve 15 Koordinasyon Konseyi kurulmuştur.

Haydar Aliyev, Birinci Dünya Azerbaycanlıları Kongresi'nde yaptığı konuşmada, Azerbaycan'ın toprak bütünlüğünün yeniden sağlanması için uluslararası kuruluşların yanı sıra Azerbaycan diasporasına da ihtiyacımız olduğunu kaydetti. Tarihi şartlar olgunlaşmıştı ve ordu-devlet-halk-diaspora birliği ile topraklarımızı düşmandan kurtarmayı başardık.

Büyük liderin diaspora çalışmalarına ilişkin oluşturduğu stratejik yol haritası, dönemin siyasi boyutuna yöneltilmiş ve Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından yüksek bir profesyonellikle uygulanmıştır. İlk olarak 30 yıl önce 20 Ocak 1990 olayları sırasında büyük bir birlik sergileyen diasporamız, 30 yıl sonra demir yumruk gibi birleşerek milli meselelerde devletimize desteğini ortaya koymuştur. Azerbaycan diasporası mensuplarının ulu önder Haydar Aliyev'in devletimizin bağımsızlığının korunmasında ve Azerbaycan halkına yaptığı hizmetleri hiçbir zaman unutmadıklarını ve unutmayacaklarını samimiyetle belirtebiliriz. Ulusal liderin 100. yıl dönümünün farklı ülkelerde coşkuyla kutlanması bunu bir kez daha teyit ediyor.

HAYDAR ALİYEV

10 Mayıs 1923 - 12 Aralık 2003

Azerbaycan Diasporası Dünyanın Her Yerinde Haydar Aliyev'in 100. Yıl Dönümünü Kutluyor

Devlet Diaspora Komitesi çalışanları ve Azerbaycan'daki diaspora temsilcileri, seçkin devlet adamı, modern bağımsız Azerbaycan devletinin mimarı ve kurucusu, ulusal lider Haydar Aliyev'in 100. yıl dönümü vesilesiyle Şeref Sokağı'nı ziyaret ettiler. DİDK çalışanları ve diaspora temsilcileri ulu önderin anıtı önüne çelenk koyarak anısına saygı duruşunda bulundular. Ünlü göz doktoru, bilim adamı ve akademisyen Zarifa Aliyeva'nın mezarına da çiçek buketleri bırakıldı.

Devlet Diaspora Komitesi'nin yayın kanalı olan Diaspor TV'de seçkin devlet adamı ve milli lider Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı münasebetiyle bir belgesel film çekildi. Filmde Haydar Aliyev'in farklı yıllarda diaspora temsilcileriyle yaptığı görüşmeler, onlara tavsiyeleri, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Şuşa'da düzenlenen (V) Dünya Azerbaycanlıları Zafer Kongresi'ndeki tarihi konuşmasından bazı anlar ve farklı yıllarda yurt dışında yaşayan Azerbaycanlıların büyük liderle görüşmesinden ilginç anıları yer alıyor.

Ulusal liderin diaspora politikasını kapsamlı bir şekilde yansıtan filmin "Haydar Aliyev Yılı" kapsamında yurtdışındaki Azerbaycan toplulukları arasında yaygın olarak dağıtılması, Azerbaycan evlerine, hafta sonu Azerbaycan okullarına tanıtılması ve diaspora tarafından dünyanın farklı ülkelerinde düzenlenen etkinliklerde gösterilmesi amaçlanıyor. Devlet Diaspora Çalışmaları Komitesi, Haydar Aliyev Yılı kapsamında

"Haydar Aliyev - 100" adlı bir video projesi de başlattı. Proje kapsamında Haydar Aliyev'in Azerbaycanlılarla buluşmaları, milli liderin yurtdışında yaşayan soydaşlarımıza hitap ve tavsiyeleri, tarihi şahsiyetlerle ilgilenmesi, Güney Azerbaycan'la ilgili konuşmaları ve diğer etkinlikler yer alıyor. Ulu önderin yurtdışı ziyaretleri sırasında bir araya geldiği Azerbaycanlı toplulukların üyelerinin ilginç anıları ilk kez video formatında sunuluyor. Video kliplerin yapımına şimdiden başlandı. Projenin çekimleri hem Azerbaycan'da hem de çeşitli yabancı ülkelerde gerçekleştiriliyor. "Haydar Aliyev 100" video projesi diaspora arasında büyük ilgi uyandırdı. Gürcistan'da yayınlanan "Sakartvelos Respublika" gazetesi, modern Azerbaycan devletinin kurucusu, seçkin bir siyasetçi ve devlet adamı olan Haydar Aliyev'in 100. doğum yıl dönümü vesilesiyle bir dizi makale yayınlamaya başladı.

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Diaspora Çalışmaları Komitesi'nin ve "Alyans" Gençlik Merkezi'nin "Haydar Aliyev Yılı" çerçevesinde yürüttüğü ortak bir projeye dayanan gazete, makalelerde büyük şahsiyetle tanınmış Gürcü kamu ve siyaset adamlarının yanı sıra Gürcistan Azerbaycanlılarının röportajlarına da yer veriyor. Makalelerin yazarı, Gürcistan'ın onurlu gazetecilerinden Guram Gogiasvili. Modern Azerbaycan devletinin kurucusu, seçkin bir siyasetçi ve devlet adamı Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıl dönümü münasebetiyle Almanya'nın Halle (Saale) kentinde bir amatör boks turnuvası düzenlendi.

«...»
«...»
«...»
«...»
«...»
«...»
«...»
«...»

«...»

ქართველი და აზერბაიჯანელი ხალხების მეგობრობა სამაგდებურ მთელი მსოფლიოსთვის

«...»
«...»
«...»
«...»
«...»
«...»
«...»
«...»

«...»

Turnuva, Devlet Diaspora Komitesi ve Almanya'nın Magdeburg kentinde faaliyet gösteren Dünya Haydar Aliyev Boks Komitesi (WBCA) ile yeni kurulan Diaspora Boks Ligi'nin (DBL) desteğiyle gerçekleştirildi. Azerbaycan, Almanya ve Türkiye milli marşlarının okunmasıyla açılan turnuva, Türkiye'de meydana gelen korkunç depremde hayatını kaybedenlerin anısına saygı duruşuyla başladı.

Berlin, Magdeburg, Leipzig, Nürnberg, Weissenfels, Weisswasser, Ham, Rostock, Potsdam ve Halle şehirlerini temsilen yabancı sporcular ve Azerbaycanlı boksörlerin katıldığı müsabakalar izleyiciler tarafından büyük ilgiyle izlendi. Kazanan boksörler 6 ve 20 Mayıs 2023 tarihlerinde Magdeburg'da düzenlenen final ve kupa müsabakalarına katıldı. Katılımcıları karşılayan Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov ve Yerel Yönetim Başkanı Frank Nace turnuvanın başladığını ilan etti. Daha sonra Almanya, Türkiye, Gürcistan, Bulgaristan, Karadağ, Finlandiya ve Polonya'yı temsil eden boksörler ringe çıktı.

Komite Başkanı, yoğun mücadele koşullarında gerçekleşen karşılaşmada Nikoloz Berkatashvili'yi mağlup eden vatandaşımız Rashad Karimov'a kupaşını takdim etti. Modern Azerbaycan devletinin kurucusu Haydar Aliyev'in doğumunun ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yıl dönümü vesilesiyle Zürih'te "Hazar'dan Ege'ye Unutulmaz Eser-

ler" başlıklı bir konser programı düzenlendi. Konser, İsviçre Azerbaycan Dostluk, Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından Devlet Diaspora Komitesi ve Zürih Türk Müziği Topluluğu'nun katılımıyla düzenlendi. İlk olarak Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü için şehit düşen kahramanlar ve Türkiye'deki depremde hayatını kaybedenler anıldı. Azerbaycan'ın İsviçre Büyükelçisi Fuad İskandarov ve Devlet Diaspora Komitesi Başkan Yardımcısı Vagif Seidbekov, iki tarihi yıl dönümünün aynı anda anılmasını önemli bir olay olarak değerlendirdi.

Etkinliğin sanatsal bölümünde Zürih Türk Müziği Topluluğu korusu tarafından bir konser programı icra edildi. Koro şefi Pınar Dönmez yönetimindeki koro ve Türkiye'den gelen sanatçılar "Ülkem", "Ayrılık", "Neredesin Sen", "Yemen Türküsü", "İncecikten Bir Kar Yağar", "Guba'nın Beyaz Elması", "Sana da Kalmaz", "Nazende Sevgilim", "Memleketim" ve diğer eserleri sundu. Etkinlik kapsamında Türkiye'deki deprem mağdurları için bağış toplandı. VIII "Florida Keys" uluslararası müzik yarışmasının gala konseri New York'taki ünlü Carnegie Hall Kültür Merkezi'nin Weill konser salonunda gerçekleştirildi.

Florida merkezli Amerikan-Azerbaycan Kültür Derneği Başkanı Tohfa Eminova ve derneğin eğitim ve kültür komitesi başkanı Parvin Muradov, Devlet Diaspora Komitesi'nin (DIDK) desteğiyle etkinliği organize etti. Etkinliğe BM komisyonu üyeleri de katıldı. İlk olarak Azerbaycan ve ABD milli marşları çalındı. Etkinlik katılımcılarını selamlayan "Florida Keys" yarışmasının direktörü Parvin Muradov, bu yıl modern Azerbaycan devletinin kurucusu, ülkemizde ve dünyada seçkin bir devlet adamı olan Haydar Aliyev'in 100. doğum yıl dönümü olduğunu söyledi. "Florida Keys" yarışması bu önemli olayı göz önünde bulundurarak gala konserini büyük liderin jübilesine ithaf etmiştir.

Etkinlikte bir konuşma yapan Devlet Diaspora Komitesi Başkan Yardımcısı Elshad Aliyev, Parvin Muradov ve Tohfa Eminova liderliğindeki "Florida Keys" yarışması ekibine, jürisine, müzisyenlerine, öğretmenlerine ve velilerine uzun yıllardır ABD'de ilgiyle takip edilen bir müzik yarışması düzenledikleri için teşekkür etti. Carnegie Hall gibi ünlü bir kültür merkezinde sahne alma onuruna erişenleri tebrik eden Başkan Yardımcısı, yarışmaya katılan tüm gençlere başarılar diledi.

Azerbaycan'ın ABD Büyükelçiliği Birinci Sekreteri Togrul Aliyev de etkinlikte bir konuşma yaptı. "Florida Keys" yarışmasının finalistleri daha sonra Azerbaycanlı ve dünya klasiklerinden bestecilerin eserlerini seslendirdi. Konserde, Haydar Aliyev'in en sevdiği Azerbaycan halk şarkısı "Küçelere Su Serpmişem" ve efsanevi besteci-şarkıcı Müslim Magomayev'in "Azerbaycan" şarkısı seslendirildi.

Etkinlik, farklı dallarda ödül kazananların açıklanması, diploma ve ödüllerin takdim edilmesiyle sona erdi. Kazananlar arasında Azerbaycan, ABD, Almanya, İsrail ve Gürcistan gibi ülkeleri temsil eden müzisyenler de vardı. Kazakistan'ın Türkistan bölgesinde 'Haydar Aliyev Yılı' kapsamında büyük bir etkinlik düzenlendi. Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Diaspora Komitesi ve Azerbaycan Etno-kültürel Birliği'nin Türkistan bölgesel 'Karabağ' teşkilatının desteğiyle, Sayram ilçesine bağlı Karasu köyünde etkinlik öncesinde açık havada milli folklorumuzun ve geleneklerimizle ilgili maddi ve kültürel örnekler sergilendi.

Birlik Başkanı Ramila Mustafayeva etkinliği açarak katılımcılara Haydar Aliyev'in önderliğinde diaspora inşası alanında elde edilen başarılar ve büyük liderin Kazakistan ve Azerbaycan ilişkilerinin geliştirilmesine yaptığı büyük katkılar hakkında bilgi verdi. Etkinliğin sanatsal bölümünde Kazakça, Azerbaycan Türkçesi, Uygurca danslar sergilendi bunun yanı sıra Anneler Konseyi Başkanı ve üyeleri tarafından Kazakça şarkılar seslendirildi ve bu dilde Karabağ marşı icra edilmiştir. Etkinliğin sonunda Karabağ okulu öğrencileri arasında düzenlenen resim ve kompozisyon yarışmasında dereceye girenlere ödülleri verildi.

Kazakistan'a gönderilen Devlet Diaspora Komitesi personeli de etkinlikte yer aldı. Özbekistan Devlet Televizyonu'nun "Kaynaklar Anlaştığında" programının yeni sayısı, modern Azerbaycan devletinin kurucusu, seçkin bir siyasetçi ve devlet adamı olan Haydar Aliyev'e ithaf edildi.

Özbekistan'daki Haydar Aliyev adına Azerbaycan Kültür Merkezi ve Özbekistan Devlet Televizyonu'nun ortak projesi temelinde "Haydar Aliyev Yılı" kapsamında sunulan program, büyük liderimizin devletimize ve Azerbaycan-Özbekistan devletlerarası ilişkilerine hem Sovyet döneminde hem de Azerbaycan'ın bağımsızlığını kazanmasından sonra yaptığı üstün hizmetlerinden bahsetmiştir. Özbekistan'a yaptığı resmi ziyaretler hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş ve bağımsız Azerbaycan ve Özbekistan devletleri arasında ikili ilişkilerin ve üst düzey işbirliğinin geliştirilmesine yaptığı katkılar vurgulanmıştır.

Program sunucusu Dildora Hasanova, büyük liderin Taşkent'teki, Haydar Aliyev Meydanı'ndaki ve Azerbaycan Kültür Merkezi'ndeki müzesini ve anıtlarını ziyaret ederek anılarını izleyicilerle paylaştı. Programda Özbekistan Haydar Aliyev Kültür Merkezi Müdürü Samir Abbasov ve Özbek gazeteci ve yayıncı Shukhrat Salomov'un büyük liderin eşsiz hizmetlerine ilişkin görüşlerine yer verildi. Modern Azerbaycan devletinin kurucusu, seçkin bir siyasetçi ve devlet adamı olan Haydar Aliyev'in 100. doğum yıl dönümü münasebetiyle Fransa'nın Strazburg kentindeki Müzik ve Kongre Sarayı'nda bir klasik konser gecesi düzenlendi.

Devlet Diaspora Komitesi ve Azerbaycan'ın Avrupa Konseyi nezdindeki daimi temsilciliğinin desteğiyle düzenlenen etkinliğe Avrupa Konseyi yetkilileri, Strazburg'daki diplomatik temsilcilik temsilcileri, yerel toplum temsilcileri, akademik çevreler ve Azerbaycan diasporası üyeleri katıldı.

Konser öncesinde Azerbaycan'ın Avrupa Konseyi nezdindeki daimi temsilcisi Fahreddin İsmayilov ve Devlet Diaspora Komitesi Başkan Yardımcısı Elşad Aliyev birer konuşma yaptı. Unutulmaz şahsiyet Haydar Aliyev'in hayatı boyunca halkına ve ülkesine hizmet ettiği belirtildi. Halkımızın kader anlarında sorumluluk alarak Azerbaycan'ı ilerleme ve gelişme yoluna soktu ve modern Azerbaycan devletinin bağımsızlığını sağlamak için yorulmadan çalıştı.

Haydar Aliyev'in önderliğinde ülkemizin 2001 yılında Avrupa Konseyi'ne üye olduğu, üyelik öncesinde ise büyük liderin 1997 yılında Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanları II Zirvesi'nde bağımsız Azerbaycan devletini temsil ettiği belirtilmiştir. Azerbaycan halkının, seçkin evladının hizmetlerini unutmadığı ve onun anısını saygıyla andığı dikkat çekmiştir.

Klasik müzik gecesinde Azerbaycan Halk Sanatçısı ve Bakü Müzik Akademisi Rektörü Farkhad Badalbeyli ve Halk Sanatçısı Yegane Akhundova, Bakü Oda Orkestrası eşliğinde sahne aldı. Azerbaycanlı ve Avrupalı bestecilerin eserlerinden oluşan zengin bir müzik programı seçkin müzisyenler tarafından icra edildi. Orkestrayı onursal şef, sanatçı Fuad İbrahimov yönetti. Alkışlarla karşılanan konser programı, vokalist Orkhan Jalilov'un seslendirdiği Müslim Magomayev'in ünlü "Azerbaycan" şarkısıyla sona erdi.

Azerbaycan halkının milli lideri Haydar Aliyev'in 100. doğum yıl dönümü vesilesiyle Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde uluslararası bir futbol turnuvası düzenlendi. Uluslararası Futbol Federasyonu Başkanı, hemşehrimiz Vusal Halilov, turnuvanın açılış töreninde bir konuşma yaptı, müsabakaya katılan takımların üyelerini selamladı ve büyük lider Haydar Aliyev'in faaliyetleri ve Azerbaycan halkına yaptığı hizmetler hakkında bilgi verdi. Turnuvada ülkemizi "Shusha" takımı temsil etti.

Birçok uluslararası futbol müsabakasını kazanan ünlü Brezilyalı futbolcular Anderson Aguiá ve Eduardo Dos Santos da takımımızda forma giydi. Takımımız Danimarka, Brezilya ve BAE takımlarına karşı oynadığı grup maçlarını kazanarak grup birincisi oldu. Daha sonra "Shusha" çeyrek final aş-

masında Türkmen takımıyla karşılaştı ve yarı finale yükselmeyi başardı. Yarı finalde İsrail takımını mağlup eden takımımız finalde çok güçlü bir İtalyan takımıyla karşılaştı. "Shusha", yoğun spor rekabeti koşulları altında gerçekleşen final maçında İtalyanları 2-0'lık skorla mağlup ederek turnuvanın galibi oldu. Ekibimizin tüm maçlarını 2-0'lık skorlarla kazandığını belirtmek gerekir. Uluslararası turnuva Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Diaspora Komitesi'nin desteğiyle gerçekleştirildi.

Büyük Lider Haydar Aliyev'in 100. Doğum Yılı Dönümü Devlet Diaspora Komitesi'nde Kutlandı

Devlet Diaspora Komitesi, modern Azerbaycan'ın kurucusu, seçkin bir siyasetçi ve devlet adamı olan Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıl dönümüne adanmış bir etkinlik düzenledi. Etkinlik öncesinde Devlet Diaspora Komitesi'nin girişinde bulunan milli liderin büstü ziyaret edildi. Azerbaycan Milli Marşı'nın çalınmasıyla başlayan etkinlikte, milli lider Haydar Aliyev ve Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü için can veren şehitlerimizin aziz hatırası bir dakikalık saygı duruşuyla anıldı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov, büyük liderin hayatı ve faaliyetlerinden, bağımsız Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kurulması ve güçlendirilmesinden ve Azerbaycan diasporasının oluşumunda yaptığı paha biçilmez hizmetlerden bahsetti. Bir dehanın siyasi çizgisini büyük bir başarıyla sürdüren Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ve Haydar Aliyev'in en büyük arzusu olan Karabağ'ın, kültür başkentimiz Şuşa'nın işgalden kurtarılması isteğini yerine getirdiğini söyledi.

Komite Başkanı, Devlet Başkanı'nın talimatları, Haydar Aliyev Vakfı'nın desteği ve Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Mihriban Aliyeva'nın inisiyatifleriyle milli ve kültürel mirasımızın korunması, yurt dışında yaşayan Azerbaycanlıların örgütlenmesi ve Azerbaycan'ın gerçeklerinin dünya kamuoyuna aktarılması yönünde tutarlı adımlar atıldığını kaydetti. Bu sistematik faaliyetin sonucu, Kurtuluş Savaşı sırasında ciddi bir şekilde ortaya çıkmıştır. Etkinliğe katılanlara milli lider Haydar Aliyev'in Azerbaycan'ın diaspora kurma politikasını anlatan

bir belgesel film ve özel sayı olarak yayınlanan bir derginin yanı sıra dehanın ölçülemez faaliyetini yansıtan kitaplar hediye edildi. Bu kitapların Komite'nin desteğiyle yerli ve yabancı yayınevlerinde basıldığını belirtmek gerekir. Etkinlikte konuşan Milli Meclis milletvekili, filoloji doktoru, profesör, AMEA asli üyesi Rafael Hüseyinov, Haydar Aliyev'in Azerbaycan'ın ikinci bağımsızlığının korunmasında ve diasporanın kurulmasında eşsiz hizmetlerinden bahsetti, onu dünya Azerbaycanlılarının öğretmeni olarak nitelendirdi ve milletimizin büyük evladiyla ilgili anılarını paylaştı.

Ulusal güvenlik uzmanı Seymur Sheydayev, Azerbaycan güvenlik kurumlarının gelişiminde ve Sovyet döneminde Azerbaycanlı muhaliflerin hapsedilmesinden kurtulmasında büyük liderin rolünden bahsetti. Tarih Felsefesi Doktoru Samad Bayramzade, milli liderimizin Sovyet Azerbaycan'ı yönettiği dönemde güneyli göçmenlere gösterdiği ilgi ve alakadan ve bağımsız Azerbaycan'ın Cumhurbaşkanı olarak gerçekleştirdiği yurtdışı gezilerinde Güney Azerbaycanlı soydaşlarımızla yaptığı görüşmelerden bahsetti.

Diaspora temsilcileri, Haydar Aliyev'in kurduğu Azerbaycancılık ideolojisinin, yurtdışında yaşayan soydaşlarımızın vatan'a bağlılıklarının temeli olduğunu vurguladılar. Seçkin devlet adamına sonsuz sevgi, saygı ve hürmetlerini ifade eden etkinlik katılımcıları, Azerbaycan'ın güçlenmesinde, halkımızın bütünleşmesinde, diasporamızın oluşmasında, devletin gücünün diaspora ve lobinin gücüyle ölçülmesinde paha biçilmez hizmetleri olan Haydar Aliyev'in sonsuza kadar tarihin en yüksek zirvesinde yaşayacağını kaydettiler.

ÜÇLÜ SİYASİ İRADE: TÜRKİYE, AZERBAYCAN, TÜRKMENİSTAN I. AVAZA LİDERLER ZİRVESİ

Tuba ÇEBİ

Dr. Adayı, Araştırmacı

Türk dünyasındaki çok yönlü iş birliği girişimleri, Türk soyunun birbirine kanalize olması ve etkileşimlerini artırması bakımından oldukça önemlidir. Bu bağlamda 13-14 Aralık 2022 tarihinde gerçekleşen Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan'ın katılımı ile düzenlenen I. Avaza Liderler Zirvesi önem arz etmekle birlikte, Türk dünyasındaki bölgesel bütünleşme açısından da önemli adımlardan biri olmuştur. I. Avaza Liderler Zirvesi ile Türkmen gazının Avrupa'ya ulaştırılmasına ilişkin önemli bir açılım yapılarak, zirvede bu girişimin paydaşlarının iş birliği dağılımı ve kazanımları konu alınmıştır. Böylece, üç ülke arasında, Türkmen gazının Azerbaycan üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya ulaştırılması için ön çalışmalara onay veren "Enerji Alanında İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Mutabakat Zaptı" imzalanmıştır.

Türkmen Gazının Önemi

Türkmenistan dünya üzerindeki en büyük doğal gaz rezervine sahip 4'üncü ülke konumundadır. Türkmen gazının alternatif bir kaynak olarak değerlendirilebilmesi için hem siyasi olarak söylem ve iş birliği çabaları hem de ciddi alt yapı çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Enerji üretimi ve güvenliği için elzem olan bu iki faktör transit bir ülke olarak enerji üssü olmayı, aynı zamanda sürdürülebilir temelde enerji

üreticisi ve tedarikçisi olmayı mümkün kılacaktır. Bu noktada Türkiye ve Azerbaycan jeostratejik açıdan önemli bir konumda yer almaktadır. Uluslararası kamuoyunun gündeminde her daim üst sıralarda olan enerji tedarigi ve güvenliği, birinci yılını dolduran Rusya-Ukrayna Savaşı sebebiyle bilhassa Avrupa özelinde hayati bir gündem maddesi olarak öne çıkmaktadır. Bu savaş sebebiyle küresel ölçekte başta Avrupa bölgesi olmak üzere enerji tedarigi, güvenliği ve fiyatları noktasında derin sıkıntılar yaşanmakta, enerji tedarigi için alternatif kanallar aranmaktadır.

Avrupa bölgesi özelinde bakıldığında Azerbaycan gazını Türkiye ve Avrupa'ya taşıyan Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) Projesinin, Rusya-Ukrayna Savaşı sebebiyle yaşanan enerji krizi sürecinde önemli derecede etki ve fayda sağladığı görülmektedir. TANAP boru hattından Türkmen gazının Türkiye ve Avrupa'ya nakline ilişkin çalışmalar ve bu girişimin desteklenmesi enerji konusundaki dar boğazı aşmak ve kaynakları çeşitlendirmek açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov'un ev sahipliğinde Türkmenistan'ın Avaza bölgesinde düzenlenen I. Avaza Liderler Zirvesi'nde; üç ülke arasında imzalanan "Enerji Alanında İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Mutabakat Zaptı" kritik bir önem taşımaktadır.

Enerji konusunda derin sıkıntılar yaşanan ve alternatif enerji kaynaklarına ihtiyaç duyulan dönemde; Türkmen gazının gündeme getirilmesi ve Türkmen gazı hakkında yaşanan bu yöndeki girişimler hem bölgesel hem de uluslararası gündemde stratejik bir öneme sahiptir. I. Avaza Liderler Zirvesi ile birlikte Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan'ın enerji konusunda iş birliğinin önü açılırken, bu vesileyle Türk devletleri arasında siyasi, ekonomik ve enerji alanlarında daha sistematik ve güçlü bir yapı tesis edilebileceği görülmektedir.

Türkmen Gazının Dünya'ya Açılması için Engeller Var mı?

Dünyanın en önemli gaz tedarikçilerinden olan Rusya'nın konumu ve Orta Asya'daki etkinliği göz ardı edilemez bir gerçektir. Tabii olarak, yakın bölgede bulunan diğer devletlerin enerji pazarında kendisine rakip olmasını istememektedir. Bu duruma istinaden Türkmenistan gazının dünya pazarlarında büyük yer tutması ya da alternatif enerji üssü olması, Rusya'ya olan enerji bağımlılığını azaltacak bir durum teşkil etmesi noktasında Rusya'nın yaklaşımının olumlu yönde olmayacağı beklenilmektedir.

Bu nedenle Türkiye ve Azerbaycan'ın desteği ve müşterek siyasi söylem ve teşebbüsleri ile Türkmen gazının Avrupa'ya nakli oldukça önemlidir. Çünkü Türkmenistan'ın daha önce doğalgaz satışında bulursa dahi, Rusya faktörü sebebiyle çekingen bir politika izleyerek istediği uluslararası ticaret ağına ulaşamadığı bilinmektedir. Bu nedenle Türkiye ve Azerbaycan'ın politik aktörlüğü önem taşımakla birlikte Türkiye'nin siyasi ve askeri bakımdan Türkmenistan'ı koruma konusunda kararlılığı önem taşımaktadır. Rusya'nın politikalarının yanı sıra, Azerbaycan ile Türkmenistan arasında doğalgaz aktarımı için boru hattının Hazar Denizi'nden geçmesi gerekmektedir. Boru hattının inşası için Rusya, Kazakistan ve İran'la da mutabakat sağlanması gerekmektedir. Bu

da süreçte engel yaratma ihtimalini taşımaktadır. Türkmen Gazının, Azerbaycan'a karayolu ile LNG olarak taşınması seçeneği ise lojistik maliyetinin iyi hesaplanıp, analiz edilmesi gereken bir konudur.

I. Avaza Lider Zirvesi'nde Laçın Koridoru Meselesinde Azerbaycan'a Destek Verildi

Dönemin Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türkmenistan'da Türkiye ve Azerbaycan-Türkmenistan Devlet Başkanları I. Zirvesi kapsamında düzenlenen üçlü dışişleri bakanları basın toplantısının ardından yapmış olduğu açıklamalarda, Azerbaycan'ın işgalden kurtulmuş topraklarının önemine ve gelişmesinin gerekliliğine vurgu yaparak, bölgede Ermenilerin yasadışı maden çıkarma faaliyetleri ve ardından süregelen olaylar için değerlendirmede bulundu.

Çavuşoğlu, "Orada Rusların da barışı koruma misyonu vardır ama diğer taraftan Azerbaycan'ın kendi topraklarındaki zenginliklerin illegal bir şekilde çıkartılıp satılması uluslararası hukuka da uygun değildir, aykırıdır ve bu Azerbaycan'ın zenginliklerini çalmak anlamına gelir. Buraya müşahedeci gibi giden insanların da engellenmesi, burada yapılan ihlallerin vahametini gösteriyor.

Burada Rusların da iş birliği yapması gerekiyor ve orada yaşayan kişilerin, Ermenilerin de bu çevreyle ilgili yine Azerbaycan'ın kendi madenleriyle ilgili uzmanlarının o bölgeye girmesini engellemeleri gerekiyor. Burada esas görev de Rusların. Çünkü Laçın Koridoru'nun doğru bir şekilde işlemlerinden sorumludur. Üzerine düşeni yapması gerekiyor. Burada Azerbaycan hak hukuk bakımından da adalet bakımından da kendi topraklarında bu illegal faaliyetlere karşı durması bakımından da haklıdır. Biz o nedenle bu haklı davasında da Azerbaycan'ı destekliyoruz." ifadelerini kullanarak, bu tarihi zirvede Azerbaycan'a desteklerini bir kez daha vurgulamış oldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: 'Türkmen Doğal Gazının Batı Pazarlarına Nakline Artık Başlamalıyız'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Zirve'nin açılış konuşmasında, "Türkmen doğal gazının da Batı pazarlarına aynı şekilde nakline yönelik çalışmalara artık başlamamız gerekiyor. Hazar'daki dostluk sahasında da Türkmen ve Azerbaycanlı kardeşlerimizle iş birliğine hazırız." ifadelerini kullanmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bunun yanı sıra Azerbaycan ve Türkmenistan'dan Türkiye'ye elektrik nakli konusunda da çalışmaya hazır olduklarını ifade ederek, üç ülke arasındaki ticaretin geliştirilmesini önemsediklerini belirtmiştir.

Çok yönlü iş birliğinin temelleri atılan Zirve'de hem heyetler arası görüşmeler hem de liderlerin üçlü ve ikili görüşmeleri gerçekleşmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov huzurunda, Avaza Kongre Merkezi'nde gerçekleşen törende, enerji, ticaret, ekonomi, gümrük, ulaştırma, bilim, eğitim ve kültür alanlarında 5 anlaşma imzalanmıştır.

Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan Arasında 5 Anlaşma İmzalandı

1. "Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Anlaşma"ya Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Azerbaycan

Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Batır Atdayev imza attı.

2. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Nurmuhammet Amannepesov, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2023-2025 Yıllarına Yönelik Bilim, Eğitim ve Kültür Alanlarında İşbirliği Çerçeve Programı"nı imzaladı.

3. Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Türkmenistan Devlet Gümrük Dairesi Başkanı Maksat Hudaykuliye, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Geçiş Noktalarında Gümrük Prosedürlerine İlişkin Bilgi Değişimine Yönelik Ortak İstişare Komisyonu Kurulmasına Dair Mutabakat Zaptı"nı imzaladı.

4. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Azerbaycan Enerji Bakanı Perviz Şahbazov, Türkmengaz Devlet Şirketi Başkanı Batır Amanov, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Mutabakat Zaptı"na imza attı.

5. "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türkmenistan Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Alanında İşbirliğinin Daha Fazla Geliştirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptı"nı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, Azerbaycan Dijital Gelişim ve Ulaştırma Bakanı Reşat Nebiyev ile Türkmenistan Ulaştırma ve Kömür Ajansı Başkanı Mammethan Çakiyev imzaladı.

İlk kez 1996 yılında gündeme gelen bu proje Amerika Birleşik Devletleri tarafından Türkmen gazının Hazar Denizi altından Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması önerilmiş, teknik çalışmaların ardından Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan ve Gürcistan anlaşma imzalamıştı. Fakat Rusya ve İran'ın karşı çıkması sebebiyle proje rafa kalkmış, tekrar gündeme gelse de sonuç çıkmamış, proje gerçekleşmemiştir.

Bölgede enerji tedarikçisi olarak güçlü bir rakip istemeyen Rusya, Türkmen gazını tedarik eden ve farklı bir kanaldan alternatif gaz tedarikinin sağlanmasını istemeyen İran, Hazar Denizi'nin statü sorununu projeye karşı çıkmak için kullanmıştır ve gelecekte de kullanması muhtemeldir. Hazar Denizi'nin hukuki statüsüne ilişkin sözleşme 2018'de revize edilmiş, uluslararası hukukun genel kabul görmüş ilkeleri ve normları göz önünde bulundurularak kıyıdaş ülkelerin deniz yatağı ve toprak altın-

daki kaynakları kullanma ve işletme hakkına ilişkin egemenlik haklarını kullanmaları sağlanmıştır. Aynı zamanda bu haklar çerçevesinde yapılacak çalışmaların çevresel standartlara uygun olması için şartlar belirlenmiştir. Hazar Denizi'nin Deniz Çevresinin Korunması Çerçeve Sözleşmesi bu şartları belirlemektedir. Bu durum, kıyıdaş ülkelere çevresel gerekçeleri öne sürerek Hazar Denizi'ndeki çalışmaları sınırlandırmak veya engellemek için itiraz hakkı vermektedir. Rusya ve İran'ın olası itiraz hakkını kullanabileceği bu yumuşak noktayı öne sürmesi beklenirse de Türkiye ve Azerbaycan liderlerinin bu projeye desteği, kararlılığı ve politik aktörlüğü Türkmen gazının Türkiye ve Avrupa'ya taşınması sürecinde engel olmayacağı öngörülmektedir.

Enerji güvenliği için alternatif kaynak ihtiyacının olduğu bu kritik dönemde, coğrafi konumun ve doğal kaynakların en etkin biçimde değerlendirilmesine yönelik organize edilen bu zirve hem zaman açısından hem de Türk dünyasının uluslararası strateji ve ekonomi temelinde ortak paydada buluşabilmesi açısından önemlidir. Asya ve Avrupa arasında köprü görevi gören, güzergahın omurgasını oluşturan, Türk dünyasının jeopolitik konumunu ve kaynaklarını işlevsel ve sistematik bir şekilde kullanabiliyor olması hem bölgesel hem de küresel ölçekte daha etkin olmasını sağlamakla birlikte önemini de arttıracaktır.

AZERBAIJAN CUMHURBAŞKANI İLHAM ALİYEV KAZAKİSTAN'DA

10 Nisan'da, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Kazakistan Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Her iki ülkenin bayraklarının dalgalandığı Astana'nın Nursultan Nazarbayev Uluslararası Havalimanı'nda Azerbaycan Cumhurbaşkanı onuruna şeref kıtası dizildi. Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım-Jomart Tokayev, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'i karşıladı. Azerbaycan ve Kazakistan milli marşları çalındı. Başkanlar şeref kıtasının önünden geçti.

Karşılama töreninin ardından 10 Nisan'da Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım-Jomart Tokayev ile geniş formatta Astana'da bir araya geldi. Genel kurul toplantısının ardından Azerbaycan-Kazakistan belgelerinin imza töreni yapıldı. Cumhurbaşkanı Kararı basına açıklamalarda bulundular.

Türk dünyası açısından bu şekilde ikili ilişkilerin iyileşmesi ve gelişmesi önem arz etmektedir. Kazakistan ve Azerbaycan, Türk Devletleri Teşkilatı'nın ekonomi ve kalkınma açısından Türkiye'den sonra en gelişmiş ülkeleridir. Bu iki devletin yaklaşması, karşılıklı ekonomik, kültürel ve sosyal ilişkileri artırması teşkilatın tüm üyeleri için sevindirici bir gelişmedir.

KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI KASIM JOMART TOKAYEV AZERBAIJAN'DA

KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI KASIM JOMART TOKAYEV AZERBAIJAN'DA

10 Nisan'da, Astana'da Haydar Aliyev Caddesi'nin açılış töreni düzenlendi. Açılış törenine Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kasım-Jomart Tokayev katıldı. Törende konuşan Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım-Jomart Tokayev şunları söyledi: "Bu olayın özel bir sembolik anlamı var. Haydar Aliyev gibi dünya çapında şahsiyetlerin hatırasını yaşatmak ve korumak bizim görevimizdir. Astana'da onun adını taşıyan yeni bir cadde açarak bu asil davaya önemli bir katkı sağlamış oluyoruz. Bu, Azerbaycan halkının yetiştirdiği en büyük oğluna karşı samimi tavrımızın ve saygımızın bir göstergesidir."

Bu vesile ile Kazakistan'da Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıl dönümünün kutlanacağını ve etkinliklerin başlatılacağını belirtmek isterim." dedi. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev bir konuşma yaparak şunları söyledi:

"Sevgili Kasım-Jomart Tokayev, sevgili dostlar. Kazakistan'a ziyaretim sona eriyor. Bir kez daha Başkan Tokayev'e misafirperverlik, sıcak karşılama, bana ve heyet üyelerimize karşı dostça davranmanın yanı sıra bugünkü ziyaret çerçevesinde bu harika tarihi törene katıldığım için teşekkür etmek istiyorum. Benim için, herhangi bir Azerbaycanlı için olduğu gibi, Haydar Aliyev'in adı da çok önemlidir. Sadece babam olduğu için değil, aynı zamanda modern bağımsız Azerbaycan'ın en zor zamanında halk tarafından davet edildiği ve ülkeyi en zor zamanda yönettiği için de.

Bugün, ziyaretimi sonlandırmak ve Kazakistan Cumhurbaşkanı ve halkına bir kez daha şükranlarımı sunmak, Kazakistan halkını ve Cumhurbaşkanı Kasım-Jomart Tokayev'i sosyo-ekonomik kalkınma ve Kazakistan'ın güçlenmesindeki büyük başarılarından dolayı tebrik etmek istiyorum.

Bugün Kazakistan, dünya toplumu nezdinde büyük bir itibara sahip ve uluslararası ilişkilerde önemli bir rol oynuyor. Kelimenin en geniş anlamıyla, Kazakistan tarafından öne sürülen ve uygulanan girişimler, Avrasya alanında güvenlik önlemlerini ve barışı güçlendirmeyi amaçlıyor. Arkadaşınız ve kardeşiniz olarak, biz de başarınızdan memnunuz."

"Bugün ittifak düzeyine ulaşan iş birliğimizi güçlendirmek için bundan sonraki adımları belirledik. Biz dostuz, kardeşiz. Bugünkü tören, ilişkilerimizin, kardeşliğimizin ve karşılıklı saygımızın dokunulmazlığının bir başka kanıtıdır. Haydar Aliyev'in anısına, böyle bir tavır, dostluk ve kardeşlik için Cumhurbaşkanımıza ve tüm Kazak kardeşlerimize şükranlarımı sunmak istiyorum. Teşekkür ederim." ifadelerini kullandı.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım-Jomart Tokayev, Haydar Aliyev Caddesi üzerinde bulunan Botanik Bahçesi'ne ağaç dikti. Daha sonra devlet başkanları, şehir halkının temsilcileriyle bir araya geldi ve görüştü.

Hocalı Soykırımı'nın 31. Yıl Dönümü Nedeniyle Viyana'nın Ünlü Heldenplatz Meydanında Eylem Düzenlendi

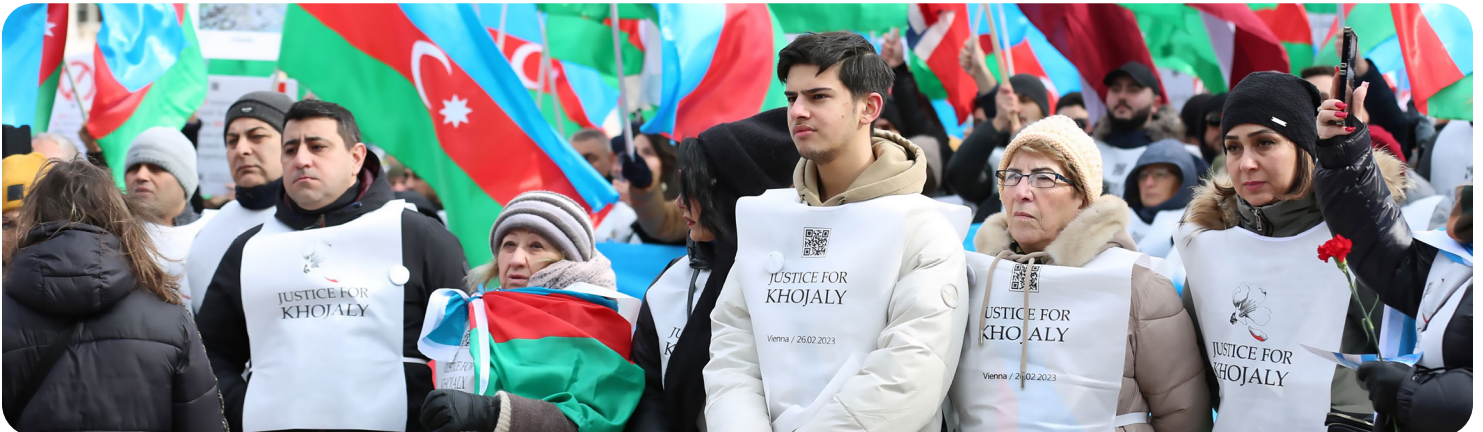

Avusturya'nın başkenti Viyana'daki ünlü Heldenplatz meydanında Hocalı Soykırımı'nın 31. yıl dönümü ile ilgili olarak eylem düzenlendi. Eyleme 31 ülkenin 74 şehrinden gelen 1000'den fazla soydaşımız, topluluk üyeleri, diaspora kuruluşlarının temsilcileri ve dostluk halklarının temsilcileri katıldı.

Azerbaycan İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlayan eylemde, vatanın toprak bütünlüğü uğruna şehit olan şehitlerimiz ve Hocalı Soykırımı kurbanlarının aziz hatırası bir dakikalık saygı duruşu ile anıldı. Soydaşlarımız ve onlara destek veren yabancılar da Azerbaycan'ın ve kendi ülkelerinin

bayraklarını dalgalandırdılar, Hocalı Soykırımı'nın tanınmasını ve aynı şekilde dünyadan adalet beklentisini yansıtan sloganların yer aldığı afişler sergilediler. Katılımcılar Hocalı Soykırımı ile ilgili bilgileri, aynı zamanda Azerbaycan halkının 31 yıldır adalet beklediğini İngilizce, Litvanca, Sırpça, Almanca, İtalyanca, Fransızca, Yunanca, Lehçe, İbrani, Azerbaycan Türkçesinde, Gürcüce, Norveççe, Fince, İspanyolca ve Türkçe dikkatlere sundular.

Savaş suçunun hukuki ve siyasi bir değerlendirilmesinin yapılmasını ve failerin uluslararası adalet mahkemesi önünde hesap vermesini talep ettiler.

Haydar Aliyev Vakfı'nın Hocalı Soykırımı ile ilgili hazırladığı belgesel filminin de gösterildiği etkinlikte, soykırım kurbanları klasik müzikle anılırken yerel topluluğun ilgisini çeken Flash Mob'lar düzenlendi. Diaspora temsilcileri tarafından "Hocalı 613" yazısının çevresine mumlar dizilmesi, soykırım gerçeklerinin bir ifşası olmuş, çevredekiler üzerinde özel bir etki yaratmış ve yerel halkın ilgisini çekmiştir. Kampanya kapsamında Haydar Aliyev Vakfı tarafından Hocalı Soykırımı hakkında bilgi içeren kitap, kitapçık, broşür ve materyaller kent halkına dağıtıldı. Sonunda eylem bildirisi İngilizce ve Almanca sunuldu.

Miting sırasında, eyleme katılanların Türkiye'deki yıkıcı doğal afet mağdurlarına destek olmak için maddi yardım topladıklarına dikkat çektiler. Maddi yardım, organizasyon kurulu tarafından AFAD'ın hesabına aktarıldı. Hatırlatmak gerekir ki yurt dışındaki Azerbaycan topluluklarının ve diaspora örgütlerinin Hocalı Soykırımı ile ilgili kitlesel barışçıl eylemlerinin birkaç yıldır geleneksel hale geldiği ve bunun etkili uluslararası kuruluşların geniş farkındalığına ve sonuç olarak genişlemesine doğrudan etkisi vardır. Azerbaycan diasporası tarafından 2019'da Brüksel'de düzenlenen 1. Tüm-Avrupa Karabağ mitingi, 2020'de Berlin'de Brandenburg Kapısı önünde düzenlenen 2. Tüm-Avrupa Karabağ mitingi ve 2022'de Washington'da Capitol binasının önünde düzenlenen Tüm-Amerika Hocalı mitingi, uluslararası toplumu soykırım hakkında bilgilendirmede özel bir rol oynadı.

Birinci Karabağ Savaşı'nda Esir Düşenleri Konu Alan "Nefes" Filmi New York'ta Gösterime Girdi

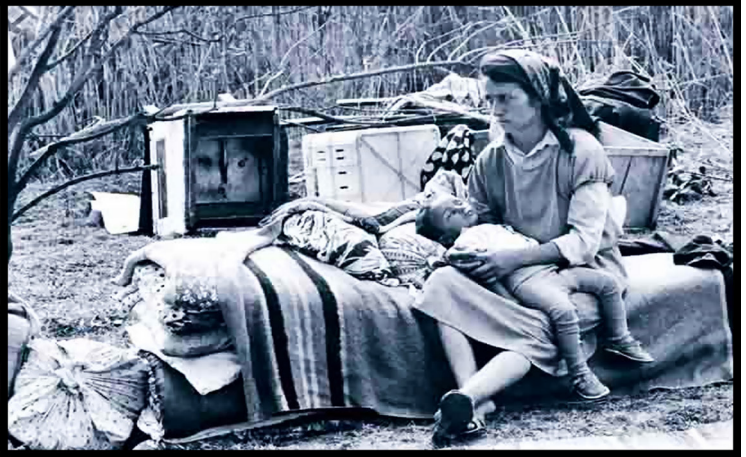
hüzünlü muğam müziği çalındı. Etkinlikte konuşan Devlet Diaspora Komitesi Başkan Yardımcısı Elşad Aliyev, sunum vesilesiyle yönetmen Elmar Bayramov ve yaratıcı ekibi tebrik ederek, filmdeki mesajların sadece Azerbaycan için değil, ayrıca dünya kamuoyu için de önemli olduğunu vurguladı.

Başkan Yardımcısı, "Bugün ben, yönetmen Elmar Bayramov ve ekibini, New York'un bu ünlü sinema salonunda filmin tamamlanması ve sunumundan dolayı tebrik etmek istiyorum. Bu film sadece Azerbaycan için değil, tüm insanlık için önemli mesajlar vermeyi amaçlıyor.

"Nefes" filminin senaryosu gerçek bir hikâyeye dayanmakta. Maalesef 21. yüzyılda insanlar birbirlerine karşı son derece acımasız olabiliyorlar. Bu filmin ana sponsoru olmaktan gurur duyuyoruz. Devlet Diaspora Komitesi olarak, Azerbaycan topluluğu ve dünyanın dört bir yanındaki dostları tarafından düzenlenen kültürel etkinlikleri desteklemekten büyük mutluluk duyuyoruz." ifadelerini kullandı.

ABD'de yaşayan Azerbaycanlı yönetmen Elmar Bayramov'un senaryosunu yazdığı "Nefes" (Breath) adlı kısa filmin tanıtımı New York'un ünlü "Village East" sinemasında gerçekleştirildi. Devlet Diaspora Komitesi, Haydar Aliyev Vakfı'nın desteği ve Azerbaycan topluluğu mensuplarının katılımıyla gerçekleştirilen törende önce Hocalı Soykırımı kurbanları ve savaş şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuna duruldu. Daha sonra "Hüdayar Tasnifi" ("Vatan Yahşıdır") de dahil olmak üzere

Bayramov, Haydar Aliyev Vakfı'na ve Azerbaycan topluluğu mensuplarına teşekkürlerini dile getirdi: "Filmin yapımında emeği geçen herkese, özellikle de film yönetmeninden ve ona destek verdiklerini duyduğumuz Azerbaycan topluluğu mensuplarına teşekkür ederiz. Bu vesileyle Haydar Aliyev Vakfı'na ve onun yönetimine bu etkinliğin düzenlenmesinde verdikleri destek için şükranlarımı sunmak istiyorum. Birlikte başarılı ve büyük işler yapmak daha kolay." ifadelerini kullandı. Filmin gösteriminin ardından yönetmen Elmar Bayramov izleyicilerden gelen birçok soruyu yanıtladı.

Yönetmen, filmin hazırlıkları için esir olmaktan kurtulan yaklaşık 20 kişiyle görüşüğünü bildirdi. Bu tür kişilerin normal hayata döndüklerinde ciddi psikolojik zorluklarla karşılaştıklarına dikkat çekti. Sunum kapsamında Hocalı Soykırımı'nı anlatan fotoğraf sergisi de gösterildi. Etkinliğe katılanlara Haydar Aliyev Vakfı tarafından Hocalı Soykırımı ile ilgili hazırlanan broşürler dağıtıldı. "Village East" sinema binası ilginç bir tarihsel geçmişe sahiptir. 1930'larda binada ilk Yahudi Halk Tiyatrosu açılmıştır. 1940'lı yıllardan itibaren burası sinemaya dönüştürülmüştür.

1950'lerde Broadway dışı tiyatro "Phoenix" bu binada ve 1965-1969'da Manhattan'ın tek Burlesk evi olan "Gayety" bu binada faaliyet gösterdi. 1960'lı yıllarda apartmana dönüştürülen bina, 1991 yılından bu yana "Village East" sineması olarak faaliyet göstermeye başladı. Günümüzde sinema çe-

şitli festivallere de ev sahipliği yapıyor. "Nefes" adlı kısa film, Birinci Karabağ Savaşı'nda esir düşenlere ithaf edilmiştir. Film, düşmandan kurtulmuş olarak memleketine dönen Bahtiyar adında bir kişiyi anlatır. Çekimleri Azerbaycan'da yapılan filmin yapımcılığını "Old Stone Pictures" ve "Black Garden Company" üstlenmiştir.

Aktör Vugar Hacıkadir filmde ana rolü oynarken, Azerbaycan'ın değerli sanatçısı Rasim Cafer, oyuncular Tural Ahmed ve Günay Ahmed diğer rollerde yer almıştır. Filmin senaristleri Ulviyya Haydarova ve Elmar Bayramov, yapım yönetmeni Elmar Bayramov, ikinci yönetmeni Cabir Hacıyev, kameramanı Ruslan Ağazade, ressamı Perviz Haydaroglu, bestecisi Vugar Camalzade, yapımcısı Elçin Aghazade, Vugar Yusifoğlu ve Reşat Dadaşov'dur. Filmin montaj çalışmaları Şahmar Haşimov, Royal İsmailov ve Elmar Bayramov tarafından yapılmıştır.

Hollanda'da Bir Ermeni Provokasyonu Daha Önlendi

Hollanda'da yaşayan Azerbaycanlılar topluluğu, "Hof 88" sinemasında Ermeni belgesel filmi "45 Gün: Ulus İçin Mücadele"nin Almelo şehrindeki gösterimini engelledi. Bu amaçla protesto kampanyası başlatan hemşehrilerimiz bir hafta içinde "Hof 88" tiyatrosunun e-posta adresine binlerce mektup gönderdiler. Aynı zamanda Hollanda-Belçika Azerbaycanlılar Koordinasyon Konseyi üyesi Alekber Mirhaşimli de tiyatro yönetimiyle temasa geçerek Azerbaycan toplumunun bu konudaki endişelerine dikkat çekti. Bunun üzerine tiyatro yönetimi belgesel filminin afişini <https://www.hof88.nl/> sitesinin duyurular bölümünden kaldırdı. Ancak Hollanda'daki Ermeni topluluğu, filmi sosyal ağlarda tanıtmaya başladı ve bu, Azerbaycan toplumunun protesto kampanyasının daha da şiddetlenmesine yol açtı.

Bu kez sinema yönetimi belgesel filmin gösteriminin durdurulduğunu duyurdu. Bu bilgiler ayrıca protestocuların her birinin e-posta adreslerine de gönderildi. "Hof 88" sinemasının yönetimi, bu adımı, filmin gösterilmesinin mevcut hassas durumda uygunsuzluğunu dikkate alarak, Hollanda Kralığı'nda yaşayan Azerbaycan topluluğu üyelerinin çok sayıda mektubunu ve protestolarını dikkate aldıklarını açıkladı. Sinemanın yönetimi de filmin içeriğini dikkate almadan filmi gösterim planına aldığı için Azerbaycan toplumundan özür diledi.

Hatırlatmak gerekir ki geçen yılın Aralık ayında İngiliz yönetmen, Kraliyet Deniz Piyadeleri eski komutanı Emil Hessen, yönettiği "belgeselin" "Twitter" Oscar'a "En İyi Belgesel" nominasyonu dalında aday gösterildiği bilgisini paylaşmıştı. Belgesel, 2020'deki İkinci Karabağ Savaşı sırasında yaşanan insan hikayelerinden oluşuyor.

Recep Tayyip Erdoğan
@RTERdogan
Türkiye devlet görevlisi

Deprem bölgesinin bir an önce yeniden ayağa kalkmasını sağlamak için gereken her türlü katkıyı yapacağız.

BÖLGENİN BİR AN ÖNCE YENİDEN AYAĞA KALKMASI İÇİN HER TÜRLÜ KATKI YAPILACAK

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
ÖNCÜLÜĞÜNDE BANKACILIK
SEKTÖRÜ TARAFINDAN

50 MİLYAR LİRALIK DAYANIŞMA PAKETİ *Oluşturuldu*

Deprem Bölgesindeki
İşletmelere Yönelik **İlave Kredi
Garantisi Fonu Kefaletlili
Kaynaklar Hazırlandı**

Deprem Bölgesindeki İllerde Vergi
Ertelemelerinden Bankacılık Düzenlemelerine
Kadar **638 Bin Mükellefin Yararlanacağı Pek
Çok Unsurları Edildi**

Bölgedeki 2,2 Milyon
Çiftçinin **Destek Ödemesi
Öne Alınarak Hızla Yapılıyor**

RECEP TAYYIP
ERDOĞAN
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI

Mehriban Aliyeva
@1VicePresident

#SaninleyikTürkiye #PrayForTürkiye

İlham Aliyev
@presidentaz

BU DAHŞETLİ ZALZALA BİZİ ÇOX SARSITDI.

Biz qardaşlarımızın dərdinə
şəriqlik, Bütün həlak olanlara
Allah rəhmat eləsin, yaxınlarına
Allah səbir versin.

- Azərbaycan hər zaman olduğu kimi qardaş Türkiyənin yanındadır. Əgər bu acı faciənin fəsadlarını aradan qaldırılmasına bir balaca kömək edə bilsək, bu bizim üçün şərəf bilik. Bütün Azərbaycan xalqı bu gün qardaş türk xalqının yanındadır.
- Əminəm ki, gücü və qüdrəti **Türkiyə dövləti bu acı sınaqdan da şərəflə çıxacaq.**
- Biz bərpə işlərinə də qoşulmuşuq. **Türkiyə-Azərbaycan artıq bir yumruqduq, bir ürəkdir, bir candır.**

Fuat Oktay
@fuatoktay
Türkiye devlet görevlisi

Merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesi olan ve birçok ilimizde hissedilen deprem sonrası devletimiz ilgili tüm kurum ve kuruluşları ile ilk andan itibaren sahada çalışmalarını yürütmektedir. Allah ülkemizi her türlü afetten korusun.

Fuat Muradov
@Fmuradov

#ABS-in Virciniya ştatında yaşayan #Azərbaycan icmasının fəalları Türkiyənin cənub-şərqində baş vermiş dahşətli zəlzələ ilə bağlı yardım kampaniyasına başlayıblar. #TürkiyəSaninleyik
diaspot.gov.az/az/news-detail.../yurtdisiturkler

BAKU DELICIOUS: 3900 Pickett Road Suite C, Fairfax, VA 22031 / +1 (703) 503-3003

Mevlüt Çavuşoğlu
@MevlutCavusoglu
Türkiye devlet görevlisi

Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve bir çok ilimizde hissedilen depremden etkilenen vatandaşlarımızı geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

İlgili tüm kurumlarımızı tespit, arama ve kurtarma çalışmalarına devam ediyor. Yaşanan bu felaketi en az hasarla atlattırmayı temenni ediyoruz.

T.C. Dışişleri Bakanlığı
@TC.Disisleri
Türkiye devlet kurumu

#Deprem bölgelerimize yurtdışından gelen arama, kurtarma ve yardım ekipleri

16 ŞUBAT 2023
SAAT: 20:30

DEPREM BÖLGELERİMİZE YURTDIŞINDAN GELEN ARAMA, KURTARMA VE YARDIM EKİPLERİ

101	YARDIM TEKLİFİNDE BULUNAN ÜLKE
66	SAHADAKİ ÜLKE (ARAMA KURTARMA)
5654	SAHADAKİ YABANCI PERSONEL
2	EKİP GÖNDERMESİ BEKLENEN ÜLKE (ARAMA KURTARMA)
455	GELECEK YABANCI PERSONEL

YURT DIŞI ÜLKELERDEN GÖNDERİLEN
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI

Jeyhun Bayramov
@Bayramov_Jeyhun

Kahramanmaraş'a səfərim zamanı #Azərbaycan tərəfindən zəlzələ nəticəsində xasarat almış qardaşlarımızı xidmətlərini göstərilməsi məqsədilə göndərilmiş sahə xəstəxanasının ziyarət etdim, xəstəxanada çalışan bütün əməkdaşlara yorulmaz fəalliyətlərinə görə minnətdarlığımı bildirdim.

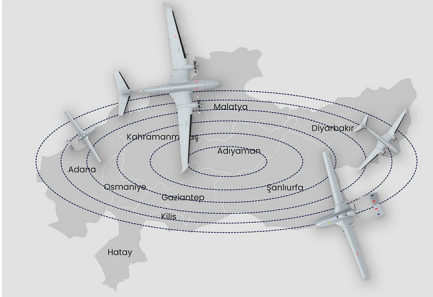

TÜRKSOY
@turksoyorg

TÜRKSOY Genel Sekreterliği'nde tüm bayraklar yarıya indirildi. TÜRKSOY çalışanları hayatını kaybedenler için saygı duruşunda bulundu.

Türk Dünyası Türkiye'nin yanında.

Ülkemizi yasa boğan depremin ardından en kısa sürede havalandan güvenlik güçlerimizin kontrolünde 4 adet Bayraktar AKINCI TIHA ve 4 adet Bayraktar TB2 SIHA görev uçşları yapmaya başlamıştır. Milli İHA'lar hâlihazırda kriz masasına arama-kurtarma, lojistik ve organizasyon için görüntü ve veri aktarmaya devam etmektedir.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Mihriban Aliyeva Türk Sporcularla Bir Araya Geldi

28 Nisan'da Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve eşi Mihriban Aliyeva, Erivan'da düzenlenen Avrupa Halter Şampiyonası'nda zaferlerini Azerbaycan'a aday Türk sporcularla bir araya geldi. Türk sporcuları selamlayan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev şunları söyledi:

“Sizi selamlıyorum, Azerbaycan'a hoş geldiniz. Ermenistan'da düzenlenen Avrupa Şampiyonası'nda şanlı Türk Bayrağını göğe kaldırdınız, İstiklal Marşı'nı söylediniz. Bu vesileyle sizleri tüm Azerbaycan halkı adına yürekten kutluyorum.

Aynı zamanda bu zaferi Azerbaycan'a adaydınız. Bu bizi özellikle mutlu eden bir şey. Bu da iki kardeş ülke olan Türkiye ve Azerbaycan'ın her

konuda birleştiğini bir kez daha göstermektedir. Bizim olmadığımız yerde siz varsınız, sizin olmadığınız yerde biz varız. Biz biriz, biz müttefikiz, biz kardeşiz. Zaferinizin özel bir anlamı var. Siz genç sporcularsınız, hayatınızda daha birçok zafer olacak ama bu zaferin özel bir yanı var çünkü milli bayrağımıza, Azerbaycan'a saygısızlık edildiğinde adaleti yerine getirdiniz.

Türk Bayrağını orada dalgalandırmak adaleti sağlamaktı. Türkiye'nin İstiklal Marşı'nın çalınması orada oturanları ayağa kaldırdı. Bayrağımızı yaktılar ama bizim için kendi bayrağımız kadar değerli olan Türk Bayrağı orada dalgalandı. Bunu siz yaptınız güzel gençler, kardeş ülkenin temsilcileri. Bildiğiniz gibi Mihriban Hanım ve ben sizi bir mektupla tebrik ettik ve sizi Azerbaycan'a davet ettik.

Davetimizi kabul edip anavatanınız olan Azerbaycan'a gelmenize sevindim ve sizin bu gelişiniz bir kez daha birliğimizi gösteriyor. Bayrağı yakmak kimseye onur kazandırmaz. Bugün Ağrı Dağı'nda, Murov Dağı'nda, Zengezur Dağları'nda, Şuşa'da iki kardeş ülkenin, Türkiye ve Azerbaycan bayrakları birlikte dalgalanıyor ve sonsuza kadar hep birlikte dalgalanacak. Sizi en içten dileklerle bir kez daha tebrik etmek istiyorum.

Türkiye ve Azerbaycan birliğini bir kez daha gösterdiğiniz için sizi Azerbaycan devletinin en yüksek nişanı olan "Terekki" (ilerleme) madalyasıyla ödüllendiriyor ve şimdi bu madalyayı sizlere takdim etmek istiyorum."

Törenin ardından Azerbaycan ile Türkiye arasındaki sarsılmaz kardeşlik ilişkilerinin bir tezahürü olarak Erivan'da düzenlenen Avrupa Halter Şampiyonası'nda Türk sporcular Cansu Bektaş, Gamze Altun ve Nuray Güngör'e zaferlerini Azerbaycan'a adadıkları için "Terekki" madalyası verilmesine ilişkin Azerbaycan Cumhurbaşkanının Kararı okundu. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Türk sporculara madalyalarını takdim etti.

Türkiye Halter Federasyonu Başkanı Talat Ünlü, Cansu Bektaş'ın Ermenistan'da kazandığı altın madalyayı ve federasyonun logosunu Azerbaycan Cumhurbaşkanı'na takdim etti. Daha sonra hatıra fotoğrafı çekildi.

A portrait of Haydar Aliyev, an elderly man with grey hair and a serious expression, wearing a black tuxedo with a white shirt and a black bow tie. He is looking slightly to the left. His hands are clasped in front of him, and a watch is visible on his left wrist. The background is a solid light blue color.

**HAYDAR
ALIYEV**

100

A golden laurel wreath is positioned to the right of the number 100, partially overlapping it.

HAYDAR ALİYEV

10 Mayıs 1923 - 12 Aralık 2003

Azerbaycan'ın çetin dönemlerinde siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve askeri alanlarda kalkınmasında ve bugünkü güçlü konumuna gelmesinde büyük bir rolü olan Haydar Aliyev bu sebeple de "**Ulusal Lider**" anlamına gelen "**Umum Milli Lider**" ünvanıyla yaşatılmaktadır.

1923

10 Mayıs 1923'te Azerbaycan'a bağlı Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nde doğdu.

1941-44

Şimdiki adı Azerbaycan Petrol Akademisi olan M. Azizbeyov Sanayi Enstitüsü'nden mezun oldu.

Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti İçişleri Komiserliği Gizli Arşiv Dairesinde müdürlük ve Nahçıvan Halk Komiserliği Konseyi'nde şube müdürlüğü görevlerinde bulundu. Ardından devlet güvenlik teşkilatlarında görevlendirildi.

1957

Azerbaycan Devlet Üniversitesi Tarih bölümünü bitirdi.

1964

Azerbaycan SSCB Bakanlar Kurulu yanında Devlet Güvenlik Komitesinde Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı.

1967

Devlet Güvenlik Komitesi Başkanı olarak atandı ve tümgeneralliğe terfi etti.

1969-1982

1969'da Azerbaycan Komünist Partisi Merkezi Komitesi Genel Sekreteri seçildi ve 1982'ye kadar bu görevde bulunarak ülkeyi yönetti.

1982

SSCB Komünist Partisi Merkez Komitesi Siyasi Bürosu üyeliğine seçildi ve SSCB Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı görevine getirildi.

1987

SSCB Komünist Partisi Merkez Komitesi Siyasi Bürosu'nun ve Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'un yürüttüğü politikalara itiraz ederek görevlerinden istifa etti.

1990

20 Ocak 1990'da Sovyet Ordusunun Bakü'de yaptığı katliamın ertesi günü Azerbaycan'ın Moskova'daki Temsilciliğinde, Azerbaycan halkına karşı işlenen suçun faillerinin cezalandırılmasını talep eden bir açıklama yaptı.

1990

Azerbaycan'a geri döndü. Önce Bakü'de sonra ise Nahçıvan'da yaşadı ve Azerbaycan Ali Sovyetine milletvekili seçildi.

1991-1993

Dağlık Karabağ'da Ermenilerin toprak taleplerine karşı SSCB yönetiminin ikiye bölünmüş politikasına itiraz ederek Komünist Partisi'nden istifa etti.

Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Yüksek Meclisi Başkanı ve Azerbaycan Cumhuriyeti Yüksek Meclisi Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı.

1992

Nahçıvan'da düzenlenen parti kongresinde, Yeni Azerbaycan Partisi'nin Genel Başkanı seçildi.

1993

Hükümet krizi neticesinde iç savaşın eşiğine gelinmesi ve bağımsızlığın tehlikeye girmesi sebebiyle Azerbaycan halkı Haydar Aliyev'in iktidara getirilmesini talep etti ve ülke yönetimi tarafından Bakü'ye davet edildi.

3 Ekim'de yapılan seçimleri kazanarak Cumhurbaşkanı seçildi.

1998

11 Ekim'de yapılan seçimlerde %76,1 oy alarak yeniden Cumhurbaşkanı seçildi.

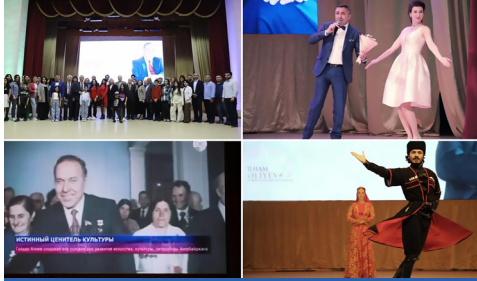
2003

12 Aralık'ta tedavi gördüğü ABD'de hayatını kaybetti ve 15 Aralık'ta Bakü'deki Fahri Hiyaban'da defnedildi.

Dünyada Haydar Aliyev - 100 Törenleri

Marneuli'de "Haydar Aliyev - Gürcistan Azerbaycanlıları" adlı etkinlik düzenlendi.

Moskova'nın Dolgoprudni şehrinde Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılına özel kutlama etkinliği düzenlendi.

Rusya'nın Soçi ve Murmansk şehirlerinde Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılına özel etkinlikler düzenlendi.

Grozni ve Rostov'da Haydar Aliyev'in hatırası anıldı.

Kazakistan'ın başkenti Astana'da Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılına özel etkinlik düzenlendi.

Volgograd ve Stavropol şehirlerinde Haydar Aliyev'in 100. yıl dönümü kutlandı.

Astana'da Haydar Aliyev'in 100. yıl dönümü sebebiyle bilimsel - pratik konferans düzenlendi.

Prag şehir merkezinde yer alan "Lutserna" sarayında Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılına özel şenlikli konser düzenlendi.

Barcelona'da Haydar Aliyev'in 100. doğum yılı şenlikli konserle kutlandı.

Eskişehir'de Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılına özel etkinlik düzenlendi.

Hollanda Krallığı'nın Amsterdam şehrinde Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı sebebiyle posta pulları basıldı.

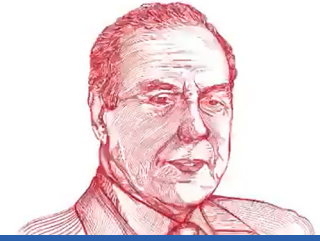
Özbekistan'ın "Sinematograflar Evi" nde "Sonsuz Dostluk ve Kardeşlik" belgeseli gösterildi.

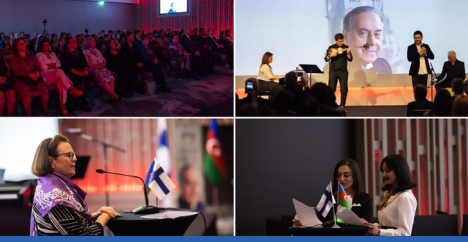
Vladikavkaz'da Haydar Aliyev'in 100. yılına özel şenlikli konser düzenlendi.

Dmanisi Eğitim Merkezi'nde "Haydar Aliyev - 100" kitabı hediye edildi.

Kanada Azerbaycan Evi Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıl dönümü ile ilgili paylaşım yaptı.

Helsinki'de Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıl dönümüne özel etkinlik düzenlendi.

Azerbaycan Devlet Diaspora İşlerinden Sorumlu Komite'nin çalışanları "Haydar Aliyev Yılı" çerçevesinde Tiflis'teki Yunus Emre Enstitüsünün etkinliğine katıldılar.

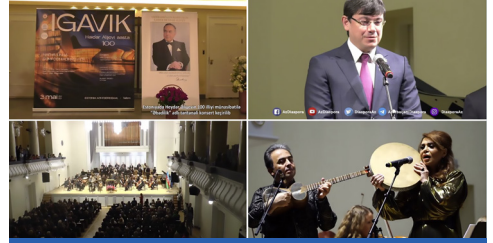
İsrail'in Afula şehrinde Ulusal Lider Haydar Aliyev'e özel sanat festivali düzenlendi.

Hollanda'nın Rotterdam şehrinde ulusal lider Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı sebebiyle etkinlik düzenlendi.

Gürcistan'ın Bolnisi şehrinde devlet adamı Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı sebebiyle etkinlik düzenlendi.

Estonya'da Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıl dönümü sebebiyle "Sonsuzluk" adlı şenlikli konser düzenlendi.

Mahaçkale'de ulusal lider Haydar Aliyev'e özel uluslararası konser düzenlendi.

Ulusal lider Haydar Aliyev'e ithafen "Azərbaycan, gözəlsən" video klibi çıkarıldı.

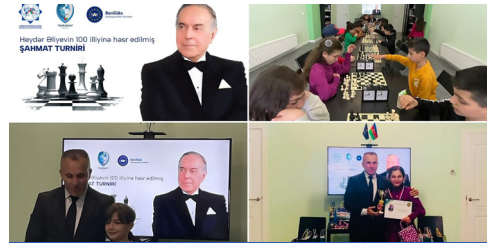
Almanya'nın Hamburg şehrinde Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı hakkında Azerbaycan topluluğu ile toplantı yapıldı.

Tallinn'de Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı sebebiyle "Sonsuzluk" adlı şenlikli konser düzenlendi.

İtalya'nın başkenti Roma şehrinde Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı hakkında Azerbaycan topluluğu ile toplantı yapıldı.

Hollanda'nın Rotterdam şehrinde Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yılı sebebiyle satranç turnuvası düzenlendi.

Dergimizde yer alan makale, röportaj, haber ve diğer içeriklerle birlikte dergimizin PDF formatına internet sitemizi ziyaret ederek erişebilirsiniz

www.turkiyeazerbaycan.com

TrAzDergi

TurkiyeAzerbaycanDergisi

TurkiyeAzerbaycanDergisi

KEYMEN
İLAÇ SANAYİ

REDOKS
KİMYA ve LABORATUVAR ÇHAZLARI

KEYVAC

CAN
ÇEVRE ve ENERJİ

NİL
ÇEVRE ve ENERJİ

ALAGÖZ MADEN

ALAGÖZ KİMYA

ALAGÖZ
HOLDİNG

**Birlikte
daha
güçlüyüz**

CNC
PROJE

BMED

ALAGÖZ VAKFI

ALAGÖZ HAVACILIK

HABER | GLOBAL

TÜRKİYE'NİN ÖZGÜR SESİ

GÜNÜN NABZI • ANA HABER • TÜRKİYE'DE SABAH

SAYNUR TEZEL

SALİH NAYMAN

EMRE BUGA

Digitürk 47 • D-Smart 42 • Tivibu 46 • TV+ 59 • Kablo TV 71 (HD) • Kablo TV 910 (SD) • Türksat 3A (HD) • Türksat 4A (SD)

[YouTube](#) [Twitter](#) [Instagram](#) [Facebook](#) [LinkedIn](#) /haberglobal • www.haberglobal.com.tr